

MOTIONER

Behandlade på Svensk Ungdoms kongress i Helsingfors den 22-24.4.2016

**Svensk
Ungdom^{rf}**

MILJÖ OCH JORDBRUK

1. Mera bzz i maten!

Den globala uppvärmningen har gjort att flera börjat se över sina matvanor. Det har redan länge varit känt att köttproduktionen medför stora utsläpp av växthusgaser. En alternativ proteinkälla, som skulle klart förorsaka mindre växthusgaser än köttproduktionen, är insekter. Insekter innehåller stora mängder protein, samtidigt som produktionen av dessa kräver mindre resurser. Det behövs enbart 2 kilo föda per 1 kilo gräshoppor, vilket är 12 gånger mindre föda än vad t.ex. ett nötkreatur behöver. Utanför EU finns det långa traditioner av att äta insekter, i ca 80 % av världens länder hör insekter till de nationella köken [1].

Samma kan dock inte sägas om länderna inom EU. Finland följer på samma sätt som de flesta andra EU-länder den tolkningslinje som kommissionen rekommenderat. Eftersom kommissionen klassar insekter som nya livsmedel, måste de genomgå en säkerhetsbedömning och få Europeiska kommissionens tillstånd, innan de släpps ut på marknaden för att kunna saluhållas och marknadsföras. Europeiska Kommissionen understöder för tillfället ett forskningsprojekt som ska forska i eventuella risker med att tillåta insekter som livsmedel. Denna forskning utgår från den riskanalys som gjordes av European Food Safety Authority i oktober 2015.

I det fall att det i den av kommissionen understödda forskningen ej framkommer att det finns vare sig hälso- eller miljörisker med produktion av insekter bör denna livsmedelsform även godkännas av Finlands livsmedelsverk Evira.

Svensk Ungdom i Helsingfors anser därför att SU bör arbeta för:

- Att EU och Finland godkänner produktionen av insekter i syfte som livsmedel

[1] <http://hakunamat.se/index.php?route=product/category&path=60>

<http://hakunamat.se/index.php?route=product/category&path=60>

Svensk Ungdom i Helsingfors

Förbundsstyrelsens svar

Motionären lyfter upp ett angeläget och viktigt ärende. En av vår tids stora utmaningar är att kunna producera hälsosam och näringsrik mat åt en allt snabbare växande global befolkning på ett ekologiskt hållbart sätt. I dagens läge står matproduktionen för över 18 procent av de globala CO2 utsläppen, vilket gör livsmedelssektorn till den största enskilda utsläppsboven globalt sett. Därutöver innebär behovet av massiva farmer för matproduktionen andra ekologiska nackdelar, såsom röjningen av regnskog för betesmark.

Insektsätande, eller *entomofagi*, har av många forskarsamhällen konstaterats vara en miljövänlig och proteinrik källa till näring, precis som motionären skriver.

Entomofagi är utbrett i många delar av världen, bland annat i Thailand och Brasilien. I det förstnämnda landet beräknas det finnas upp till 20 000 farmer för uppfödande av insekter i livsmedelssyfte. Trots den utbredda praxisen är den tyvärr tabubelagd i många västerländska samhällen, även i vårt.

Förbundsstyrelsen anser att matvaror som vetenskapligt bevisats vara säkra och hälsosamma inte ska förbjudas på grund av fördomar. Ifall den av kommissionen gjorda utredningen bekräftar att det är tryggt att tillåta insekter som livsmedel, ska det absolut tillåtas.

Förbundsstyrelsen föreslår därför att Svensk Ungdom ska arbeta för:

- Att EU och Finland godkänner produktionen av insekter som livsmedel då vetenskaplig kvalitetskontroll utförts

Utskottets förslag:

- Att EU och Finland godkänner produktionen av insekter som livsmedel då vetenskaplig kvalitetskontroll utförts

Kongressens beslut:

- Att EU och Finland godkänner produktionen av insekter som livsmedel då vetenskaplig kvalitetskontroll utförts

2. Punktskatt för fyrverkeripjäser

Svensk Ungdom i Helsingfors har tidigare motionerat om samma ämne, eftersom vi anser att avfyrandet av raketer är ett problem eftersom de belastar miljön och orsakar skador åt människor. Dessutom lider husdjur av buller som framkommer.

Varje år i Finland skjuts det miljontals olika sorters fyrverkerier vid årsskiftet. Enligt säkerhets- och kemikalieverket Tukes skapas det närmare 10 ton metallutsläpp i luften, som försämrar luftkvaliteten. Den sammanlagda massan som avfyras vid nyår är ungefär 300 000 kg. Detta blir en belastning på miljön i form av det plast, papp och de metaller som fyrverkerier innehåller.

Det är inte endast miljön som belastas av fyrverkeripjäser utan varje år utsätts allt fler individer för onödiga olyckor. Även många husdjur lider av bullret som fyrverkerier orsakar.

Svensk Ungdom i Helsingfors anser därför att SU bör arbeta för:

- Att en punktskatt på fyrverkeripjäser införs

Svensk Ungdom i Helsingfors

Förbundsstyrelsens svar

Motionären lyfter upp en globalt sett viktig miljöfråga. Ute i världen skjuts det dagligen fyrverkerier. Under en vanlig festhelg i Dubai kan det i värsta fall skjutas raketer för 12 miljoner euro. I Spanien skjuter man också ofta raketer på privata fester. I Finland är det tillåtet att skjuta raketer två gånger per år, men i huvudsak skjuts det endast den 31.12.

Fyrverkeripjäserna har utan tvekan miljöförstörande effekter, och globalt sett också rätt stora sådana. Många pjäser har också förbjudits av säkerhets- och miljöskäl. Dessa regleringar har i sin tur gjort att färre skadas av fyrverkeripjäser än tidigare. I Finland ordnar de flesta städer offentliga fyrverkeriuppvisningar vid nyår, samtidigt som de förbjuder allmänheten från att avfyra fyrverkeripjäser i centrum.

Försäljningen av fyrverkeripjäser sköts i stor del av olika föreningar. Föreningarna får en stor del av sin årliga omsättning från fyrverkeriförsäljningen. En punktskatt skulle tvinga dessa till prishöjningar som i sin tur antagligen skulle sänka deras vinst. En prishöjning skulle också göra fyrverkerier till en klassfråga. Kongressen 2015 behandlade en likadan motion med resultatet att den inte skulle föranleda åtgärder.

Med dessa argument och kongressens tidigare beslut som grund föreslår förbundsstyrelsen att denna motion inte ska föranleda åtgärder.

Utskottets förslag:

- Att en punktskatt på fyrverkeripjäser införs

Kongressens beslut:

- Att en punktskatt på fyrverkeripjäser införs

3. Jämställ Östersjövikaren med gråsäl

Skyddet av säl har en historisk förklaring genom människans aktiva jakt i början av 1900-talet och under senare delen av århundradet på grund av miljöföroreningar. Men skyddet är föråldrat och för västkustens ack så viktiga fiskenäring håller det nu på att gå riktigt illa. Förutom naturliga fiender saknar sälen i Bottenviken numera också människan som fiende.

Östersjövikaren (*Pusa hispida*) fick börja jagas med av Finlands viltcentral beviljad i JL 10 § avsedd speciallicens jaktsäsongen 2015 för tiden 1.9 – 15.10 och 16.4 – 31.5. Gråsäl (*Halichoerus grypus*) får jagas under en period från 16.4 till 31.12 med stöd av jaktlagen 10 § inom ramen för given regional kvot. Enligt IUCN:s rödlista är vikaren livskraftig (least concern, LC). Naturresursinstitutet uppskattar en fördubbling av Östersjövikarens population på fem år så att storleken år 2015 översteg 20 000 individer. Likväl är den nationella jaktkvoten endast 100 individer.

Vikaren är mindre än gråsälen och mycket smart. Den lär sig lätt att simma in i fiskeredskapen och äta fångsten, alltså hjälper inte ”sälsäkra” garn för att åtgärda problemet. När en grupp vikare lär sig tekniken kan flera fiskeredskap på ett område tömmas på bra matfisk. Vi fruktar att ingen märkbar skillnad kommer att märkas med det nuvarande systemet och att yrkesfiskarna fortsättningsvis får leva med stora förluster orsakade av säl – eller ge upp verksamheten. Förutom att skydda yrkesfiskarnas utkomst så skulle en utökad jakträtt också underlätta själva jakten betydligt. Jakten blir effektivare då två arter med liknande morfologi och ekologi kan jagas på samma villkor.

Östersjöfisk är en klimatsmart proteinkälla i finländarens kost, ändå missgynnar vi fisket genom onödigt stränga skyddslag. Antalet yrkesfiskare har minskat drastiskt de 20 senaste åren medan sälen ökat våldsamt. För en bransch som kämpar mot lönsamheten och för inhemskt producerat är det därför befogat att försvara sig mot det ökande antalet sälar.

Svensk Ungdom i Österbotten anser därför att SU ska arbeta för:

- Att jakttiderna blir samma för båda arterna av säl
- Att kvoterna höjs till en rimlig nivå för att begränsa sälens populationsökning

Svensk Ungdom i Österbotten

Förbundsstyrelsens svar

Motionären är ute i ett angeläget ärende. Förbundsstyrelsen ser att det är viktigt att man i all politik balanserar naturens bästa med människans. Östersjövikaren påträffas på alla havsområden i Finland med tyngdpunkt vid de inre områdena av Finska viken och Bottniska viken. Arten utgör ett viktigt miljöundersökningsobjekt i uppföljandet av situationen i Östersjön. Som motionären säger så jagas de utgående från jaktlicenser som beviljas av Finlands viltcentral. Beslutet om kvoterna fattas i juni av jord- och skogsbruksministeriet.

I frågan om östersjövikaren och gråsälen så finns det idag en starkare stam av östersjövikare än tidigare och därför höjde också jord- och skogsbruksministeriet nyligen kvoten till 100. Tidigare fick östersjövikaren endast jagas med undantagstillstånd ifall sälen orsakat skada. Jaktkvoten låg då på 30 individer per år. Samtidigt har också Sverige ökat sina tillstånd till ungefär 200 per år.

Motionärens svar ger dock en något missvisande bild av den status som IUCN har gett östersjövikaren. Internationellt sett är Pusa Hispida dvs vikare livskraftiga men lokalt där motionärerna vill öka jakten är underarten Östersjövikaren fortfarande hotad och har klassificeringen VU (Vulnerable).

Östersjövikaren lider bl.a. mycket av miljöföroreningar, klimatförändringen och en för liten mängd is och ökar därför inte stadigt. Eftersom såväl Sverige som Finland nyligen har ökat sina jaktkvoter så är det inte klart hur det kommer att påverka östersjövikaren. Genom att låta stammen växa något år till kan man försäkra sig om att östersjövikaren inte tar skada av en höjd kvot.

Förbundsstyrelsen har efter kontakter med flera forskare inte fått någon förklaring till den jakttid som gäller östersjövikaren och ingen har sett något problem med att ändra den till den samma som för gråsäl.

Med denna utredning som bakgrund föreslår förbundsstyrelsen att Svensk Ungdom ska arbeta för:

- Att jakttiderna för östersjövikare och gråsäl sammanfaller samtidigt.
- Att kvoterna för jakt av östersjövikare granskas kontinuerligt och höjs då klassificeringen av östersjövikaren har blivit bättre.

Utskottets förslag:

- Att jakttiderna för östersjövikare och gråsäl sammanfaller samtidigt.
- Att kvoterna höjs till en rimlig nivå för att begränsa sälens populationsökning.
- Att jaktkvoterna följer proportionellt viltstammen

Kongressens beslut:

- Att jakttiderna för östersjövikare och gråsäl sammanfaller samtidigt.
- Att kvoterna för jakt av östersjövikare granskas kontinuerligt och höjs då klassificeringen av östersjövikaren har blivit bättre.
- Att jaktkvoterna proportionellt följer viltstammen

4. Kilometerersättning för arbetsresor med cykel

Frågan har blivit aktuell i och med ett medborgarinitiativ, men det utesluter inte att man driver frågan på andra plan. Nuvarande ersättning för arbetsresor med cykel är 80 euro om året i form av en skattelättnad. Motsvarande ersättning för bilar och andra motordrivna fordon är kilometerbaserad och därmed betydligt större. Strukturen uppmuntrar till bilfärd över cykling. Att införa ett kilometerbaserat system för cykelarbetsresor skulle ha en positiv inverkan på samhället.

Avgaser bidrar till sämre luftkvalitet. Om fler personer väljer cykel över bil uppstår mindre avgaser och det skulle ha positiva effekter på folkhälsan. Dessutom är daglig motion hälsofrämjande, medan stillasittandet bevisligen är hälsovådligt.

Därför vill Svensk Ungdom i Åboland att Svensk Ungdom jobbar för att:

- en kilometerersättning på 0,15€ för arbetsresor med cykel införs.

Svensk Ungdom i Aboland

Förbundsstyrelsens svar

Motionären är ute i ett angeläget ärende. Att öka incentiven till att välja cykel framom bil är eftersträvansvärt då det precis som motionären påpekar har en positiv inverkan på såväl miljön som folkhälsan. Några oklarheter vad man egentligen är ute efter dök dock upp och efter en kort utredning kom förbundsstyrelsen fram till att det handlar om resor mellan hemmet och arbetet och inte arbetsresor i sig. En arbetsresa gör man på grund av sitt arbete från arbetsplatsen till exempelvis en kund.

Ett medborgarinitiativ som handlar om just resor mellan hemmet och arbetet har lämnats in 8.1.2016 och förbundsstyrelsen föreslår att man omformulerar att-satsen att vara i enlighet med medborgarinitiativet.

Förbundsstyrelsen föreslår därmed att Svensk Ungdom jobbar för:

- Att skatteavdragsbeloppet för resekostnader för resor där man använder cykel, övriga motorlösa fordon, lätta eldrivna fordon och elcykel ändras från det nuvarande fasta avdraget på 85 euro per år till ett kilometerbaserat avdrag
- Att det kilometerbaserade avdraget är 0,15 euro per kilometer

Utskottets förslag:

- Att skatteavdragsbeloppet för arbetstagarens resekostnader till och från arbetet för resor där man använder cykel, övriga motorlösa fordon, lätta eldrivna fordon och elcykel ändras från det nuvarande fasta avdraget på 85 euro per år till ett kilometerbaserat avdrag på 0,10€/km
  - Att arbetsgivaren i fortsättningen kan utbetala en kilometerersättning på 0,10€ för arbetsresor gjorda på arbetstid med cykel, övriga motorlösa fordon, lätta eldrivna fordon eller elcykel

Kongressens beslut:

- Att skatteavdragsbeloppet för resekostnader för resor där man använder cykel, övriga motorlösa fordon, lätta eldrivna fordon och elcykel ändras från det nuvarande fasta avdraget på 85 euro per år till ett kilometerbaserat avdrag
- Att det kilometerbaserade avdraget är 0,10 euro per kilometer

5. Gör elbilar momsbefriade

I Finland, där avstånden är långa, är elbilars relativt korta räckvidd ett problem. Ny teknologi är ofta dyr, vilket syns på elbilarnas höga priser. En elbil är ungefär 10 000 euro dyrare än en motsvarande bensindriven bil. Beslutet att köpa en elbil i Finland kan alltså anses vara mer ideologiskt än logiskt för tillfället.

För att stöda miljövänlighet, teknologisk utveckling och en modernisering av Finlands bilpark, som är en av de äldsta i Europa, bör elbilar göras till ett mer lockande alternativ. Detta har man lyckats med i Norge där antalet elbilar i trafiken är 18 000 jämfört med ca 600 i Finland. För att uppnå framsteg bör framförallt beskattning av elbilar ses över.

Svensk Ungdom i Helsingfors anser därför att SU bör arbeta för:

- Att elbilar befrias från mervärdesskatt vid köp

Svensk Ungdom i Helsingfors

Förbundsstyrelsens svar

Motionären i sig menar väl då man vill öka incentiven att köpa elbil framom bränsle driven bil. Varför man endast prioriterat el och inte exempelvis biobränsle står dock oklart. Det egentliga problemet här är att satsen är omöjlig att genomföra då Finland antagit Europeiska unionens råds direktiv 2006/112/EG där det stadgas att man bör uppbära mervärdesskatt på alla varor.

Då detta är fallet återstår det två alternativ att sänka momsens på elbilar till den lägre momsnivån eller att ta bort bilskatten från elbilar. Denna fråga behandlades på Kongressen 2015 i motionerna ”Morötter för elbilsförare” och ”Inför skattelättnader vid nyinköp av elbilar”. Då beslöt Kongressen 2015 bl a att Svensk Ungdom ska arbeta för att elbilar befrias från bilskatt samt att momsens sänks till den lägre momsnivån. Dessa motioner har även blivit tillagda till det politiska programmet som finns som förslag till Kongressen 2016.

Runtom i världen har elbilar så småningom börjat bli populärare, men trots deras miljövänlighet har de ännu inte slått igenom ordentligt främst av två orsaker: dels på grund av deras höga pris och dels på grund av ett bristfälligt laddningsnätverk. Precis som motionären säger är Norge ett jämförbart praktexempel som man kan ta modell av.

Förra årets motioner är fortfarande under uppföljning och Svensk Ungdom fortsätter att jobba aktivt för frågan. Med dessa motiveringar föreslår förbundsstyrelsen att motionen inte ska föranleda åtgärder.

Utskottets förslag:

Att motionen inte ska föranleda åtgärder.

Kongressens beslut:

Att motionen inte ska föranleda åtgärder.

UNGA OCH UTBILDNING

6. Alla elevers rätt till skolträdgård

I takt med megatrender som urbanisering och globalisering kommer den enskilda individen allt längre ifrån grundläggande kunskaper. Förståelse för matens ursprung och jordbrukarens arbete håller på att försvinna helt, och begreppet ”sunt bondförnuft” förlorar sin innebörd. Det är skrämmande att barn idag tror att mjölk kommer från affären och blir nervösa av lite jord under naglarna.

En skolträdgård har många fördelar. Eleverna lär sig om växter och djur, biologi och ekologi i praktiken. I arbetet med en skolträdgård kan man koppla till vanliga skolämnen som geometri (matematik) och markplanering (samhällslära). Även annan undervisning kan ske utomhus i detta rum. Man övar i hög grad samarbete, både inom och utanför klassen. Exempelvis kan dagisbarn så frön, som lågstadieleverna planterar och sköter om, tills högstadieleverna skördar och använder grödan i hushållsläraundervisningen. Allt detta samtidigt som barnen får vara ute i frisk luft och får s.k. vardagsmotion.

Skolträdgårdar kan också vara en fråga om jämställdhet. Andelen barn med inlärningsvårigheter blir allt fler, och för en del av dem kunde en annan miljö och ett mera praktiskt inlärningsätt fungera bättre. Skolträdgårdar kan också fungera som en mötesplats för samhällets seniorer som i allt högre grad upplever sig vara ensamma. Redan befintliga resurser kan långt verkställa skolträdgårdar; många skänker bort plantor gratis från sina privata trädgårdar och mor- och farföräldrar skulle vara en mycket lämplig personalresurs för ändamålet, inte bara för tidstillgången utan för deras stora kunskap om trädgård och odling. Dessutom kan flera skolor bra samsas om en trädgård.

Därför vill SU i Österbotten att SU jobbar för:

- att alla grundskolor ska ha tillgång till en skolträdgård
- att devisen ”från jord till bord” ska integreras i läroplanen
- att samhällets befintliga resurser används i utomhuspedagogiken

Svensk Ungdom i Österbotten

Förbundsstyrelsens svar:

Motionären lyfter fram ett glädjefyllt och viktigt ämne. I den alltmer digitaliserade världen där vi tillbringar mycket av vår tid inomhus är det viktigt att minnas vikten av naturen, en lära som även gärna ska tas upp i skolan. De bästa sätten att ta sig an dessa lärdomar är att själv få vara utomhus och se hela näringskedjan. Förutom den mest konkreta kunskapen som skolträdgårdsarbetet ger gör den även gott för människans välbefinnande överlag. Enligt Finlands Akademi *Luonto ja ihmisen hyvinvointi*-forskning påverkar redan fem timmar av vistelse i parker och liknande miljöer per månad människans välbefinnande signifikant.

I läroplanen för grundskolan som träder i kraft hösten 2016 är skolträdgårdar inte nämnda på något sätt alls, och den nuvarande utomhuspedagogiken är alltför ensidigt inriktad på idrott och sport. Tillgången till skolträdgårdar skulle ge en praktisk inriktning på allt från biologi till hälsokunskap och huslig ekonomi.

Motionären nämner i den tredje att-satsen att samhällets befintliga resurser används i utomhuspedagogiken. Här är förbundsstyrelsen lite osäker på vad som avses. Ifall motionären anser att också nuvarande parker skulle användas i undervisningen så är det något förbundsstyrelsen stöder. Om det syftar på människoresurser så är styrelsen osäkra på vilka resurser man tänker på och önskar en redogörelse för vad som avses.

Därför föreslår förbundsstyrelsen att SU jobbar för:

- att alla grundskolor ska ha tillgång till en skolträdgård
- att devisen ”från jord till bord” ska integreras i läroplanen

Utskottets förslag:

- att alla grundskolor ska ha tillgång till en skolträdgård
- att devisen ”från jord till bord” ska integreras i läroplanen

Kongressens beslut:

- att alla grundskolor ska ha tillgång till en skolträdgård
- att devisen ”från jord till bord” ska integreras i läroplanen

7. Skolan ska vila på vetenskapen inte spekulationer

I Finland har utbildningen traditionsenligt baserats på vetenskapen, liksom i västvärlden överlag. Likväl finns det fortfarande teorier som aktivt utmanar vetenskapen, och samtidigt lever vi i ett samhälle där det blir allt svårare att urskilja sanning i den flod av information som sköljer över oss. Medvetna försök

görs för att undergräva väletablerad kunskap, särskilt när det gäller omdiskuterade frågor som global uppvärmning, vaccin och flyktingsituationen. Exempelvis i USA finns det flera skolor som undervisar alternativa teorier till evolutionsteorin. I preventivt syfte bör skolan i Finland göra ett ställningstagande emot dylika irrläror.

I ett styrdokument till Sveriges läroplan sägs följande: ”Genom att diskutera vad som utmärker naturvetenskapen kan eleverna få förståelse för hur naturvetenskap förhåller sig till andra sätt att veta och tro. Kursplanen avser inte att lyfta fram naturvetenskapen framför andra sätt att beskriva världen. Det handlar i stället om att belysa i vilka sammanhang och situationer naturvetenskapliga kunskaper är användbara.” Vad som menas är att evolutionsteorin har betydelse inom biologiundervisningen men inte en särskild plats i gemene mans världsbild.

Det är viktigt att eleverna utvecklar ett kritiskt tänkande, men antaganden ska baseras på en så grundlig vetenskap som möjligt. Vi ska inte sammankoppla vetenskap med trosfrågor i skolan, utan det ska vara en tydlig gräns mellan vad som är verklighet och vad som är spekulationer. Håll religionsundervisningen för sig och biologin för sig.

Svensk Ungdom i Österbotten vill därför att SU arbetar för:

- Att vetenskapliga teorier inte jämförs med kreationistiska filosofier i den finländska skolan
- Att ett tydligt ställningstagande görs gällande läroplanens vetenskapliga basis i Finland

Svensk Ungdom i Österbotten

Förbundsstyrelsens svar

Den nuvarande läroplanen nämner tydligt att all kunskap som lärs ut ska stå på vetenskaplig grund och att eleverna ska utveckla kritiskt tänkande. Grunderna för läroplanen som tas i bruk hösten 2016 poängterar även vetenskapens vikt i utbildningen som den också gjort tidigare.

Läroplanen kräver tydligt att all undervisning ska vara konfessionslös. Vissa religiösa traditioner har fortfarande en plats i skolorna i form av evenemang som t.ex. morgonsamlingar, men detta är inte en del av undervisningen. I läroplanen nämns flera gånger vikten av att undervisningen i hög grad ska vara mångvetenskaplig. Med hjälp av mångvetenskapliga lärområden kan sättet att arbeta bli allt mer funktionellt och förutsättningarna för praktiskt och undersökande lärande i olika lärmiljöer ökar.

Den nya läroplanen revideras för tillfället och tas i bruk höstterminen 2016. I den grundläggande utbildningen ska värdediskussioner som förs med eleverna ge dem förutsättningar att känna igen och definiera värden och värderingar som de konfronteras med. Eleverna ska även ges förutsättningar att kritiskt reflektera kring dessa värden och värderingar.

Eleverna ska få stöd för att utveckla sin egen värdegrund. I och med detta kan man konstatera att det i läroplanen redan nu finns ett ställningstagande gällande vikten av vetenskapen i utbildningen och att all undervisning ska vila på vetenskaplig grund.

Förbundsstyrelsen föreslår därför att motionen inte ska föranleda åtgärder.

Utskottets förslag:

Att motionen inte ska föranleda åtgärder.

Kongressens beslut:

Att motionen inte ska föranleda åtgärder

8. Ta bort sockret från grundskolan

Skolmaten är något unikt ur ett globalt perspektiv. I Finland kan vi erbjuda alla elever i grundskolan och på andra stadiet en gratis måltid under skoldagen. Måltiden bör vara näringsrik och hälsosam för att eleverna ska orka under hela skoldagen.

För många barn och unga är skolmåltiden den viktigaste, och för en del också den enda, varma måltiden under dagen. Därför är det också viktigt att maten är hälsosam och varierande. Tyvärr kan man ändå konstatera att flera daghem och skolor erbjuder efterrätter med mycket socker. Även i den varma maten finns dolt socker som borde undvikas.

En rik konsumtion av socker ökar risken för olika folksjukdomar så som fetma och diabetes. Sockerkonsumtionen är hög hos många barn och unga idag. SU i Nyland anser att skolan inte behöver bidra till detta.

Svensk Ungdom i Nyland vill därför att SU ska arbeta för:

- Att det i grundskolan serveras näringsrik och hälsosam mat som är fri från socker.

Svensk Ungdom i Nyland

Förbundsstyrelsens svar

Det är viktigt att skolbarnen får ett hälsosamt varmt mål mat under dagen. Idag kämpar många kommuner och skolkök med att med små medel mätta allas magar. Förutom att skolmaten ska vara hälsosam och näringsrik, ska den även se aptitlig ut och locka till matglädje. Beroende på i vilken kommun du är bosatt i, så varierar priset på en portion skolmat. År 2013 låg den dyraste skolmaten på 7,92 euro per elev medan den billigaste matportionen kostade 1,72 euro.

Idag måste en skolmatsportion innehålla: 55 procent kolhydrater, 30 procent fett - av vilka högst 10 procent får vara mättade fetter, och 15 procent protein. Enligt rekommendationerna ska en måltid bestå av en varmrätt, sallad, råkost eller frukt, bröd, pålägg och dryck. En skollunch ska täcka ca en tredjedel av elevens dagliga energibehov. Rekommendationerna för skolmaten utgår ifrån nationella näringsrekommendationer och är utarbetade av statens näringsdelegation år 2008.

När det kommer till sockerrekommendationer så får bakverken i skolan idag innehålla max 20 gram socker per 100 gram. Skolköken rekommenderas att baka på jäst istället för att använda sig av mör- och smördeg. I fall eleverna erbjuds bakverk så ska det i första hand vara bullar och bär- eller frukt-pajer medan wienerbröd och munkar ska undvikas. Pastejer, köttpiroger och croissanter rekommenderas skolköken att inte ge till eleverna. Yoghurt som serveras i skolan ska ha en sockermängd på en måttlig nivå. Enligt rekommendationerna är läskedrycker, energi- och sportdrycker, sötad saft, godis och andra produkter som innehåller mycket socker, fett eller salt inte lämpliga mellanmål i skolan.

Vi förstår motionärernas oro för ett ökat sockerintag genom exempelvis halvfabrikat, men även halvfabrikat regleras idag. Mindre än en gång i veckan får färdigmat eller halvfabrikat serveras i skolan. Skolmaten är redan hårt reglerad och det är svårt att med små medel uppfylla alla krav, samtidigt som maten ska vara mättande, hälsosam och näringsrik. För att skolmaten ska bli trevligare behövs det utbildning för kökspersonalen och större förståelse för att skolmaten får kosta. Att servera mat som är helt fri från socker är lika utmanade som att servera mat som är fri från salt. Socker ska ses som en krydda och bidra till en ökad smakupplevelse.

Förbundsstyrelsen föreslår med denna utredning som bakgrund att motionen inte föranleder åtgärder.

Utskottets förslag:

Att motionen inte ska föranleda åtgärder.

Kongressens beslut:

Att motionen inte ska föranleda åtgärder.

9. Studeranderabatt på kollektivtrafik oberoende hemort

Om en persons hemort ligger utanför HRT-området är man idag inte berättigad till studierabatt, även om man är bosatt och studerar inom området. Man är berättigad studierabatt endast om ens hemkommun ligger inom HRT-området. Unga som exempelvis flyttar till Helsingfors är därför tvingade att ändra sin boendeort permanent. SU i Nyland anser att man ska få studierabatt även om man väljer att fortsätta vara skriven i sin hemkommun. Man ska inte vara tvungen att byta hemort för att få studierabatt. Detta innebär också problem för unga som är kommunalt förtroendevalda på sin hemort.

Svensk Ungdom i Nyland vill därför att SU ska arbeta för:

- Att man som studerande, oberoende hemort, ska ha rätt till studierabatt på all kollektivtrafik.

Svensk Ungdom i Nyland

Förbundsstyrelsens svar

Förbundsstyrelsen anser att motionären är ute i ett aktuellt och viktigt ämne. Många studerande har svårt att få pengarna att räcka till varje månad och diskussionen kring hur studerande ska klara sig enbart på studiestöd är alltid aktuell. Studierabatter finns till för att hjälpa studerande att klara vardagen, eftersom de har mindre pengar att röra sig med än till exempel arbetstagare.

Utan studierabatter skulle studerande ha det ännu svårare att klara sig finansiellt. Studiestödet är redan i dagens läge ett av de lägsta stöden i Finland. En studerande på högskolenivå får 303,19 euro eller 336,79 euro i studiepenning, beroende på när de börjat sina studier, och maximalt 201,60 euro i bostadstillägg. En arbetslös får ungefär 703,00 euro i månaden i arbetsmarknadsstöd, och kan förutom det även få bostadsbidrag. En arbetslös får alltså mera än en studerande, trots att personen inte ens skulle få bostadsbidrag. Regeringen har dessutom förslagit en sänking av studiestödet med ungefär 25 procent, vilket ytterligare skulle försämra studerandes möjligheter att finansiera sitt leverne.

De medel som studerande har att röra sig med är alltså mycket små och därför är studeranden en specialgrupp, och de är en specialgrupp oberoende av på vilken ort de bor. Studerande måste kunna ta sig från en punkt till en annan, men har oftast inte råd med egen bil och behöver därför stöd för att kunna betala kollektivtrafikbiljetter.

Hemkommunen ska inte spela någon roll när studerandes rätt till studiepris bestäms. En flytt från hemkommunen till studieorten ska inte heller nödvändigtvis innebära ett tvång att byta hemkommun. Adressen ska inte spela någon roll när studierabatten bestäms utan studierabatten ska ges till studeranden som studerar i Finland eller finländska studerande som studerar utomlands och får studiestöd av Folkpensionsanstalten eller vuxenutbildningsstöd som beviljats av Utbildningsfonden och som studerar på heltid.

Förbundsstyrelsen föreslår därför att Svensk Ungdom ska arbeta för:

- Att studerande, oberoende av hemort, ska ha rätt till studierabatt på all kollektivtrafik.

Utskottets förslag:

- Att studerande, oberoende av hemort, ska ha rätt till studierabatt på all kollektivtrafik.

Kongressens beslut:

- Att studerande, oberoende av hemort, ska ha rätt till studierabatt på all kollektivtrafik.

JOBB OCH EKONOMI

10. Låt delningsekonomin blomstra

En av delningsekonomin grundtankar är att människor skall kunna dela med sig av sina resurser som ofta är värdefulla för andra människor då användningsgraden av resurserna inte når sin fulla potential. I en delningsekonomi kan andra människor då låna eller hyra resursen till ett förmånligt pris istället för att köpa resursen själv eller hyra den från traditionella distributörer. Exempelvis kan det vara billigare att hyra någon annans bil för en stund istället för att vända sig till en biluthyrningsfirma. Den ekonomiska nyttan är självklar både för distributören och användaren. Idén med modellen är att dela med sig av sina resurser för att undvika onödig konsumtion och därmed bidra till en till hållbar utveckling.

Uppkomsten av företag som t.ex. Airbnb och Uber har medfört viss problematik där människor inte längre är säkra på ifall verksamheten i Finland ses som laglig eller icke. I synnerhet människor som fungerar som tjänsteleverantörer inom delningsekonomin har stött på motgångar gällande lagligheten. Exempelvis Uberchaufförer i Helsingfors befinner sig i konstant osäkerhet eftersom det inte existerar några tydliga regelverk för den nya marknadsformen som kännetecknar delningsekonomi. Också konsumenterna drabbas av osäkerheten, vilket leder till att verksamhetsmodellen inte uppnår sin fulla potential.

Vi måste se till att de nuvarande regelverk som berör delningsekonomi inte stoppar utvecklingen av ett av de mest framgångsrika fenomen i affärsvärlden idag. Finland ska vara föregångare i innovation och uppmuntra till entreprenörskap, också inom delningsekonomin. Många länder har redan strategier inom detta och t.ex. Amsterdam fattade nyligen beslut om att tillåta uthyrning av lägenhet till airbnb upp till 60 dagar om året. Finland måste ta efter och gå i samma riktning.

Omsättningen på denna marknadsform förväntas tredubblas till 2025, och otaliga nya företag som baserar sig på delningsekonomin paradigms ploppar upp varje vecka. Finland bör vara föregångare gällande innovation och entreprenörskap. Dock hindrar de existerande regleringarna nya innovationer och nya företag från att uppstå.

Därför vill EPU och SU i Åboland att SU ska jobba för:

- Att de regelverk som berör delningsekonomi i Finland ses över för att uppmuntra och tydliggöra affärsmöjligheter
- Att konsumentskyddsmyndigheter och -reglering omfattas av de avtal inom delningsekonomin där köparen skaffar tjänsten för sitt privata bruk
- Att taxilagstiftningen reformeras så att delningsekonomin tillåts och ett system med kvalitetscertifiering införs för s.k. ”vanliga taxin”

- Att lagen om hyra av bostadslägenhet reformeras så att tillfällig överlåtelse av användarrätten av en bostadslägenhet inte förutsätter särskilda skäl såsom att hyresgästen p.g.a. arbete, studier eller sjukdom vistas på annan ort

Ekonomi- och arbetspolitiska utskottet

Svensk Ungdom i Åboland

Förbundsstyrelsens svar

Motionären är ute i ett angeläget ärende. Företag inom delningsekonomi har etablerat sig runt om i världen och något slut på det syns inte till. Förbundsstyrelsen håller med motionären och tycker att delningsekonomin ska få blomstra.

Styrelsen ser dock vissa orosmoment med det motionären föreslår, främst vad gäller en hyresgästs rätt att hyra ut en lägenhet i andra hand. Förbundsstyrelsen är orolig över hyresvärdens rättigheter och diskuterade vikten av att hyresvärderna ska ge samtycke till andrahandsuthyrning av bostäder.

Nuvarande lagstiftning tillåter uthyrning av bostad i andra hand utan hyresvärdens samtycke vilket styrelsen ser som problematiskt och en onödig källa till rättstvister. Att överföra samma rättigheter för Air BnB eller annan vinstbringande verksamhet ger hyresgäster en stor makt i förhållande till ägaren av bostaden.

Förbundsstyrelsen stöder en utvidgning av Air BnB och en fri marknadsekonomi men vill inte tillåta sådan verksamhet utan bostadens ägares samtycke. Därför vill vi se en ändring av lagen om hyra av bostadslägenhet så att tillfällig överlåtelse av användarrätten av en bostadslägenhet alltid förutsätter hyresvärdens samtycke.

Förbundsstyrelsen föreslår därför att Svensk Ungdom ska arbeta för:

- Att de regelverk som berör delningsekonomi i Finland ses över för att uppmuntra och tydliggöra affärsmöjligheter
- Att konsumentskyddsmyndigheter och -reglering omfattas av de avtal inom delningsekonomin där köparen skaffar tjänsten för sitt privata bruk
- Att taxilagstiftningen reformeras så att delningsekonomin tillåts och ett system med kvalitetscertifiering införs för s.k. ”vanliga taxin”
- Att lagen om hyra av bostadslägenhet reformeras så att tillfällig överlåtelse av användarrätten av en bostadslägenhet inte förutsätter särskilda skäl såsom att hyresgästen p.g.a. arbete, studier eller sjukdom vistas på annan ort

Utskottets förslag:

Utskottet föreslår att den fjärde att-satsen ska strykas och att följande att-sats läggs till:

- Att se vilka vanliga delningsekonomiska näringsområdens reglering kunde göras mindre strikta, så att tröskeln att börja verksamheten är lägre

Kongressens beslut:

- Att de regelverk som berör delningsekonomi i Finland ses över för att uppmuntra och tydliggöra affärsmöjligheter
- Att konsumentskyddsmyndigheter och -reglering omfattas av de avtal inom delningsekonomin där köparen skaffar tjänsten för sitt privata bruk
- Att taxilagstiftningen reformeras så att delningsekonomin tillåts och ett system med kvalitetscertifiering införs för s.k. ”vanliga taxin”
- Att se vilka vanliga delningsekonomiska näringsområdens reglering kunde göras mindre strikta, så att tröskeln att börja verksamheten är lägre

11. Momssänkning på kvinnors hygienartiklar

I Finland är den allmänna mervärdesskattesatsen 24 % och den uttas på de flesta varor och tjänster, inklusive alla hygienartiklar. SU i Nyland anser det motiverat att sänka mervärdesskattesatsen på kvinnors hygienartiklar (bindor, tamponger och trosskydd) till den lägre (i SU:s skattepolitiska program föreslagna) skattesatsen på 14 %. Detta eftersom halva befolkningen använder ovan nämnda produkter utan direkta valmöjligheter.

I flera länder har man fört aktiva kampanjer för att skattesatsen på kvinnors hygienartiklar ska slopas. Kampanjen i Kanada nådde stor framgång och man har beslutat på att helt ta bort mervärdesskattesatsen från menstruationsskydd. Detta är inte möjligt i Finland eftersom Europeiska unionens råd har antagit rådets direktiv 2006/112/EG, i vilket det stadgas att det ska uttas mervärdesskatt på alla varor.

Svensk Ungdom i Nyland vill därför att SU ska arbeta för:

- Att mervärdesskatten på kvinnors hygienartiklar (bindor, tamponger och trosskydd) sänks från den allmänna skattesatsen på 24 % till den lägre (i SU:s skattepolitiska program föreslagna) skattesatsen på 14 %

Svensk Ungdom i Nyland

Förbundsstyrelsens svar

Motionären önskar att mervärdesskattesatsen på kvinnors hygienartiklar, dvs. bindor, tamponger och trosskydd, skulle sänkas till 14 procent. Förbundsstyrelsen kan förstå tanken bakom motionen men anser ändå inte att det är befogat att sänka moms på kvinnors hygienartiklar i Finland. Idag är skattesatsen för läkemedel som avses i läkemedelslagen och för vissa preparat av läkemedelstyp som definieras i läkemedelslagen 10 procent.

Den sänkta skattesatsen på 10 procent tillämpas på läkemedel som avses i läkemedelslagen (395/1987). Bindor, tamponger och trosskydd når inte upp till de krav som ställs på läkemedel. Kraven är att de är ett preparat eller ämne vars ändamål är att vid invärtes eller utvärtes bruk bota, lindra eller förebygga sjukdomar eller sjukdomssymptom, varför en sänkt momssats inte heller kunde motiveras med detta.

I andra delar av världen där man tagit bort skatten på hygienprodukter har till exempel alla nödvändigheter varit befriade från skatt förutom tamponger och bindor, samt i vissa delar har till exempel andra sanitära produkter varit befriade från skatt, medan tamponger och bindor blivit beskattade. I Kanada, som motionären använder som jämförelseobjekt, har till exempel inkontinensskydd varit befriade från mervärdesskatt (Grades and Service Tax i Kanada), medan tamponger, bindor och trosskydd har beskattats.

I Finland är sanitära produkter, som exempelvis inkontinensskydd, bindor eller tamponger, beskattade med 24 procent moms och nödvändigheter beskattas antingen med 10, 14 eller 24 procent moms. Här finns inte samma motsättning mellan produkter som existerar i andra länder. En internationell jämförelse är svår att göra, eftersom beskattningens utgångspunkt är så väldigt olika i olika delar av världen. Ifall motionären menar att det är själva priset på hygienartiklarna som är det verkliga problemet kunde man istället satsa på mera handledning kring menskoppen som är ett billigt alternativ till de ovannämnda produkterna.

Förbundsstyrelsen anser även att det finns en stor mängd produkter som enbart en viss del av befolkningen behöver, och att en sänkning av moms på bindor, tamponger och trosskydd skulle leda till frågan för vilka andra produkter man kunde sänka moms på grund av att personer som använder dessa produkter inte har några direkta valmöjligheter att använda eller inte använda produkten.

Ett exempel är glasögonbärare, som inte kan fungera utan sina glasögon, och ändå är tvungna att betala 24 procent moms. Största delen av dessa människor har inga valmöjligheter att använda eller inte använda glasögon. Det finns många andra dylika produkter som enbart en del av befolkningen behöver använda. Förbundsstyrelsen anser därför att en sänkt momssats inte kan motiveras med att enbart en del av befolkningen är tvungen att använda produkterna utan valmöjligheter.

Med denna motivering föreslår förbundsstyrelsen att motionen inte ska föranleda åtgärder.

Utskottets förslag:

Att motionen inte ska föranleda åtgärder.

Kongressens beslut:

- Att mervärdesskatten på kvinnors hygienartiklar (bindor, tamponger och trosskydd) sänks från den allmänna skattesatsen på 24 % till den lägre (i SU:s skattepolitiska program föreslagna) skattesatsen på 14 %

12. Fler förmånliga bostäder!

Det råder en stor brist på förmånligt boende särskilt i våra större städer. 1,1 miljoner människor i Finland bor ensam. I hälften av bostäderna i Helsingfors bor enbart en person. Allt fler människor har dessutom en osäker arbetssituation, vilket gör att människor ofta vill bo mer anspråkslöst. Enbart för det allmänna bostadsstödet budgeterades över en miljard euro år 2016 och beloppet har ökat kraftigt under de senaste åren i och med att antalet arbetslösa har ökat.

Särskilt unga är i behov av förmånliga lägenheter. Behovet av fler förmånliga lägenheter kommer under de kommande åren dessutom att öka både i och med att de äldre generationerna går i pension och då allt fler personer flytt till Finland från krigsdrabbade och politiskt osäkra länder. Trots det har antalet enrumslägenheter inte i en betydande grad ökat under de senaste 25 åren. I Finland måste en lägenhets ytareal vara minst 20m². I praktiken är enrumslägenheterna ofta betydligt större.

En fungerande bostadsmarknad förutsätter åtgärder såväl vad beträffar byggnadsbestämmelser, sociala bidrag och beskattning. Genom att bygga bostäder med mindre areal kvarstår resurser för att bygga flera bostäder. Svensk Ungdom borde bli en aktiv aktör och jobba för att möjliggöra och uppmuntra till byggande av små lägenheter samt skapa ett bidrags- och skattesystem som inte pressar upp hyrorna.

Ekonomi- och arbetspolitiska utskottet vill därför att SU ska jobba för:

- ATT minimikravet på bostäders ytareal avskaffas
- ATT kraven på att varje ny lägenhet ska vara lämpad för rullstolsburna avskaffas. I varje höghus bör dock finnas lägenheter som lämpar sig för rullstolsburna
- ATT kraven på antalet bilplatser sänks
- ATT tillräckligt låga arealbegränsningar för boenderelaterade bidrag införs
- ATT avdragsrätten på räntor på lån för egen bostad eller investeringsbostad reformeras så att en hög upplåningsgrad inte uppmuntras

Ekonomi- och arbetspolitiska utskottet

Förbundsstyrelsens svar

Förbundsstyrelsen håller med motionären i ärendet och anser att bostadspolitiken i Finland borde förbättras. Finland behöver fler förmånliga bostäder, där man kan bo i sådana skeden av livet när behovet av en stor bostad inte finns eller när de egna monetära medlen inte räcker till en stor bostad. Förbundsstyrelsen anser därför att den här motionen är mycket viktig men tycker att kravet på bilplatser helt kunde slopas. Istället ser förbundsstyrelsen att varje kommun själva kunde bestämma hur många bilplatser som borde finnas. På det här sättet kan varje kommun utgå från de lokala behoven.

Förbundsstyrelsen anser inte heller att en sänkning av räntornas avdragbarhet nämnvärt skulle sänka hyrorna, utan istället sannolikt höja dem. Om räntorna inte skulle vara avdragbara skulle de flesta hyresvärdar bli tvungna att höja hyrorna, så att intäkterna och utgifterna möts. Inte heller ett slopande av avdragsrätten av räntorna för egen bostad skulle vara bra, eftersom det skulle försämra köpkraften hos de som har ränteavdraget. Därför anser förbundsstyrelsen att den sista att-satsen inte är ändamålsenlig eftersom den antagligen skulle motverka syftet med lägre hyror och mera förmånliga bostäder.

Förbundsstyrelsen föreslår därför att Svensk Ungdom ska arbeta för:

- ATT minimikravet på bostäders ytareal avskaffas
- ATT kraven på att varje ny lägenhet ska vara lämpad för rullstolsburna avskaffas. I varje höghus ska finnas lägenheter som lämpar sig för rullstolsburna
- ATT kraven på antalet bilplatser slopas
- ATT tillräckligt låga arealbegränsningar för boenderelaterade bidrag införs

Utskottets förslag:

- Att minimikravet på bostäders ytareal avskaffas
- Att kraven på att varje ny lägenhet ska vara lämpad för rullstolsburna avskaffas. I varje höghus ska finnas lägenheter som lämpar sig för rullstolsburna
- Att kraven på antalet bilplatser slopas
- Att tillräckligt låga arealbegränsningar för boenderelaterade bidrag införs

Kongressens beslut:

- Att minimikravet på bostäders ytareal avskaffas
- Att kraven på att varje ny lägenhet ska vara lämpad för rullstolsburna avskaffas. I varje höghus ska finnas lägenheter som lämpar sig för rullstolsburna
- Att kraven på antalet bilplatser slopas
- Att tillräckligt låga arealbegränsningar för boenderelaterade bidrag införs

13. Slopas övre pensionsgränsen

På grund av en åldrande befolkning i Finland blir behovet av arbetskraft allt större. Under de kommande åren kommer pensionsåldern att stiga stegvis. Idag är den lägre pensionsgränsen 63 år och den övre gränsen är 68 (folkpensionen 65 år).

Det finns många äldre som gärna skulle fortsätta arbeta längre än vad som idag är möjligt. Om man mår fysiskt och psykiskt väl, samt om man själv vill fortsätta i arbetslivet, bör man ha möjlighet att göra det.

Den nuvarande modellen medför svårigheter om man vill fortsätta jobba efter att man fyllt 68 år. Det är viktigt att vi på många olika sätt underlättar byråkratin kring arbete. En liberalare linje då det kommer till övre pensionsgränsen skulle även kunna öka intresset hos arbetsgivaren att anställa äldre i större utsträckning.

Svensk Ungdom i Nyland vill därför att SU ska arbeta för:

- Att den övre gränsen för pension slopas.

Svensk Ungdom i Nyland

Förbundsstyrelsens svar

Pensionssystemet är ett komplext system. Pensionen tjänas in under hela arbetskarriären med börjar från att man har fyllt 17 år tills man fyller 68 år. Pensionen som betalas in till största del av arbetsgivaren utgör 1,5 procent av arbetsinkomsten.

År 2014 gjordes en ny pensionsuppgörelse mellan arbetsmarknadsparterna bland annat med målet att höja pensionsåldern. Den lägsta åldern för ålderspension stiger med tre månader per år från och med år 2017 tills den är 65 år. Den övre åldersgränsen för övergång till ålderspension är alltid fem år högre, dvs. när den lägsta åldern för ålderspension är 65 år den högre åldersgränsen 70 år.

I samband med förändringen knöts pensionsåldersgränsen till den genomsnittliga utvecklingen av livslängden. Från och med år 2030 har varje åldersklass som är född år 1965 eller senare en egen pensionsålder. Om livslängden fortsätter att öka stiger pensionsåldersgränsen årligen med högst två månader åt gången. Förändringen ska göra att längden på pensionstiden ska förbli den samma när livslängden ökar.

Tanken med motionen är bra. Förbundsstyrelsen ser ändå problem med att direkt slopa den övre pensionsåldern. Detta med motiveringen att man ibland behöver låta människor gå i pension, både ur arbetstagarens och arbetsgivarens synvinkel. En slopning av den övre gränsen för pension skulle kunna ställa till med problem för bägge parter.

I stället för en slopning av den övre pensionsåldern föreslår vi i vårt politiska program att den lägre pensionsåldern höjs till 70 år. Förbundsstyrelsen ser också att systemet kunde ändras så att man inte slutar samla pension efter den övre gränsen och att pensionen betalas ut då personen i fråga vill att den gör det. På så sätt skulle det finnas en morot för att fortsätta jobba och därmed ha en bättre månadsinkomst då man väl går i pension.

Förbundsstyrelsen föreslår därför att Svensk Ungdom ska jobba för

- Att det är möjligt att fortsätta samla in pension efter att den övre åldersgränsen har passerats.
- Att pensionen börjar betalas ut först då man går i pension.

Utskottets förslag:

- Att det är möjligt att fortsätta samla in pension efter att den övre åldersgränsen har passerats.
- Att pensionen börjar betalas ut först då man går i pension.

Kongressens beslut:

- Att det är möjligt att fortsätta samla in pension efter att den övre åldersgränsen har passerats.
- Att pensionen börjar betalas ut först då man går i pension.

INTERNATIONELL POLITIK OCH MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER

14. Det krävs bredare axlar för integrering

Den pågående flyktingkrisen har väckt en stor diskussion kring integreringen av invandrarna. Med tanke på såväl det finländska samhället som de som ansöker om asyl är det väldigt viktigt att vi har goda förutsättningar för integrering oberoende var man bor i Finland.

I nuläget ligger ett stort ansvar för integrering hos Migrationsverket samt dess samarbetsorganisationer, kommunerna och NTM-centralerna som koordinerar utplaceringen av asylsökanden. Detta är en ganska omfattande förvaltning som inte i alla fall fungerar så smidigt.

Det skulle vara bra om man kunde överföra en del av ansvaret för integreringen till de nya landskapen som bildas via den pågående förvaltningsreformen. Det här skulle möjliggöra bättre resurser och kunskap när det kommer till integrerande av asylsökande. Samtidigt skulle detta kunna möjliggöra synergieffekter mellan kommuner på ett bättre sätt.

SU i Nyland vill att SU ska arbeta för:

- Att huvudansvaret för integreringen ska finnas hos Migrationsverket och de framtida landskapen.

Svensk Ungdom i Nyland

Förbundsstyrelsens svar

Motionären är ute i ett angeläget ärende. En fungerande integration är avgörande för att de asylsökande som tagit sig till Finland ska bli en del av samhället och också bidra till det. Ansvaret för integrationen ligger hos kommunerna, arbets- och näringsbyråerna och NTM-centralerna. Arbets- och näringsministeriet har ett övergripande ansvar för utvecklande, planering och styrning av integrationsarbetet. Migrationsverket har ingen roll i integrationen av invandrare, men nog i beviljandet av uppehållstillstånd, vilket förstås på många sätt är avgörande för att en person ska kunna bli delaktig i det finländska samhället.

Det största ansvaret för integration ligger i dagens läge i praktiken på kommunerna. Trots att förbundsstyrelsen förstår motionärernas tanke med gränslöshet så ser vi ändå flera risker än möjligheter med att överföra ansvaret för integration till de nya landskapen. Det finns få saker som är så lokalt kopplade som att integreras i ett samhälle. Hur du blir en del av samhället avgörs av hur väl de lokala invånarna, arbetsgivarna och myndigheterna bemöter dig och hur systemen fungerar.

Därför ser förbundsstyrelsen att ansvaret för integrationen ska ligga så nära invånarna som möjligt, det vill säga på den kommunala nivån. Genom att flytta integrationen till en regional nivå öppnar man upp för risken att skillnader inom landskapen inte tas i beaktande och att den minsta gemensamma nämnaren blir avgörande för besluten som fattas. Detta är inte minst fallet då det gäller integration på svenska. Förbundsstyrelsen ser det också som viktigt att kommunala beslutsfattare och organ känner ett ansvar och ett ägarskap av integrationspolitiken, framförallt i en tid då attityderna hårdnar samtidigt som invandringen har ökat.

I stället för att flytta ansvaret för integrationen till en ny beslutsnivå så ser förbundsstyrelsen att SU kunde arbeta för flera samarbetsavtal mellan kommuner. Samarbetsavtal har använts mycket i Sverige för att skapa ”sömmlöshet” i integrationen. Ett bra exempel på detta är Region Skånes arbete med integration. Med samarbetsavtal är kommunala beslutsfattare fortsatt ansvariga samtidigt som man uppnår ett större regionalt samarbete.

Med denna motivering föreslår förbundsstyrelsen att motionen inte ska föranleda åtgärder.

Utskottets förslag:

Att motionen inte ska föranleda åtgärder.

Kongressens beslut:

Att motionen inte ska föranleda åtgärder.

15. Att skydda är också att förebygga: dags för ett finländskt avradikaliseringsprogram

Finland är en av världens tryggaste länder och att forma ett tryggt och säkert samhälle ska vara en av varje regerings grundläggande målsättning. På sistone har flera länder emellertid upplevt en ökande mängd terroråd och försök till sådana. Det är en konsekvens av den växande islamistiska radikaliserings som pågår i världen, icke minst i Europa. Även våra nordiska grannländer har varit föremål för detta fenomen med attacken vid kulturhuset Krudttønden i Köpenhamn och självmordsbombattack samt flera avvärjda attentat i Sverige. Finland har hittills skonats från dylika attacker, men det betyder inte att terrorhotet inte kunde riktas direkt till vårt land. Radikalisering utgör en ökande trend också i Finland.

Ingen ska ges chansen att tränga sina åsikter på majoriteten genom våld och terror. De som går över denna gräns ska bekämpas och åtalas. Detta kräver att en stark polisstyrka och en kompetent säkerhetstjänst ska skydda befolkningen genom bekämpningen och begränsningen av terrorhot samt genom lagföringen av individer som begår eller förbereder sig till brott i terroryfte. Att skydda handlar samtidigt också om att förebygga; i detta avseende måste vi göra mer för att förhindra att våldsamma och extrema synpunkter förvandlas till handling. Radikalisering handlar om att personer upplever socialt utanförskap eller identifierar sig med andra som upplever det. Det leder följaktligen till en stor önskan att tillhöra en grupp med stark gemenskap och lojalitet, där man anser sig ha en plikt att kämpa på det godas sida, med våld om så krävs. Finland gör i detta avseende inte tillräckligt förebyggande, trots att det finns lämpliga avradikaliseringsmodeller i Norden att ta modell av.

Den danska Århus-modellen innefattar program både för tidigt förebyggande- och exitprocesser. Det förebyggande programmet ämnar till att förhindra vidare våldsamt radikaliserings av ungdomar som ännu inte utgör en säkerhetsrisk, men som kunde utgöra det om deras radikaliseringsprocess utvecklas i en våldsamt riktning. Exitprogrammet riktas till redan radikaliserade individer med avsikt och kapacitet att begå politiskt och/eller religiöst motiverade våldsamma brott eller terroråd. Syftet med dessa avradikaliseringsåtgärder är att stoppa och omdirigera den våldsamma radikaliseringsprocessen. Huvuduppgiften är att garantera konstitutionella rättigheter och yttrandefrihet och samtidigt erkänna den demokratiska nödvändigheten av politiska och religiösa aktiviteter. Således har Århus-modellen ingenting att göra med politisk eller religiös reglering, det handlar inte heller om att vara naiv och att inte vidta stränga åtgärder om det behövs.

Det är med dialog som vi fyller klyftan mellan individer och grupper och det är med ökat demokratiskt deltagande som vi kan bekämpa de som väljer att använda sig av våld och terror för att nå deras politiska mål. Vi behöver effektiva förebyggande åtgärder som fokuserar sig på individen och inte på

förenklade fiendebilder; en storlek passar alla-åtgärder skulle inte vara effektiva nog i förebyggandet av våldsamt extremism och terror i ett alltmer sociologiskt komplext samhälle.

Därför vill Svensk Ungdom att

- Konkreta anti- och avradikaliseringåtgärder antas i Finland.
- Man snabbt och effektivt ska jobba i förebyggande syfte genom insamling av kompetens från olika samhällsaktörer, så att personer som behöver stöd och hjälp ska slippa slussas runt mellan olika myndigheter och aktörer;
- Lärare, fritidsgårds- och socialarbetare ska utbildas för att känna igen symptom av radikalering;

Dessa åtgärder baserar sig på Århus avradikaliseringsmodell, vilket innebär att vi upprättar följande element för att motverka radikalering; Info House, verkstäder, mentorskap, dialog med det muslimska samfundet och föräldranätverk i samarbete med myndigheter och polis.

Nicolò Branchesi

Internationella utskottet

Se bilaga 1 för bakgrundsinformation

Förbundsstyrelsens svar

Motionären lyfter upp ett mycket viktigt ämne som också förbundsstyrelsen har diskuterat under våren. Illamående bland unga i kombination med en tilltagande tudelning av samhället ökar riskerna för utanförskap och i förlängning även för radikalering. Enligt bland annat Daniel Byman, direktör på Brookings Institute Centre for Middle Eastern Policy, är det största hotet mot säkerheten marginalisering och utanförskap.

Byman konstaterar i en artikel att många terrorgrupper som t.ex. Hamas och Talibanerna i Afghanistan har vuxit fram efter årtal av utanförskap och diskriminering. Enligt Byman är det bästa sättet att förebygga en radikalering en fungerande integration och ett aktivt arbete emot radikala strömningar av islam eller andra religioner och ideologier.

I dagsläget finns det ingen fungerande modell för hur man kan stöda och hjälpa familjemedlemmar som märker att en närstående allt mera blir intresserad av radikala tankegångar. Det finns ett stort behov av stödnätverk och strukturer som gör det möjligt att hitta de personer som är på väg att bli radikaliserade före det är för sent att vända utvecklingen. Motionären föreslår en modell som har fått mycket positiv respons. Trots att Danmark i många andra avseenden inte har en invandringspolitik som är förenlig med Svensk Ungdoms värderingar, så har danskarna gjort ett gott arbete i den här frågan.

Redan 2004 började Folketinget att diskutera hur man skulle göra för att förhindra radikalering och staden Århus tog täten i arbetet och satte igång med förebyggande åtgärder under 2007. Om man ser på

resultatet så verkar systemet ha gett resultat. 2013 åkte upp emot 30 personer från Århus för att ansluta sig till terrororganisationen IS i Syrien. Sedan dess har siffran sjunkit radikalt. Enbart en person reste under 2014, år 2015 reste tre personer.

Århus-modellen har fått både beröm och kritik. Kritiken rör främst åtgärder som används som vissa kritiker anser vara för mjuka. Trots det har modellen gett bättre resultat än något annat motsvarande program. Förbundsstyrelsen anser att Århus-modellen är en bra modell att utgå från, men uppskattar också att motionären betonar behovet av att anpassa systemet till en finsk kontext.

Därför föreslår förbundsstyrelsen att Svensk Ungdom ska arbeta för:

- Att ett program för att förebygga radikaliserings i likhet med Århus modellen antas i Finland. Modellen ska innehålla följande element; stömlinjer för närstående till personer som håller på att radikaliseras, verkstäder, mentorskap, dialog med det muslimska samfundet och föräldranätverk i samarbete med myndigheter och polis.
- Att myndighetspersonal, lärare, fritidsgårds- och socialarbetare ska utbildas för att kunna känna igen symptom på radikalisering.

Utskottets förslag:

- Att ett program för att förebygga radikaliserings i likhet med Århus modellen antas i Finland. Modellen ska innehålla följande element; stömlinjer för närstående till personer som håller på att radikaliseras, verkstäder, mentorskap, dialog med det muslimska samfundet och föräldranätverk i samarbete med myndigheter och polis.
- Att myndighetspersonal, lärare, fritidsgårds- och socialarbetare ska utbildas för att kunna känna igen symptom på radikalisering.

Kongressens beslut:

- Att ett program för att förebygga radikaliserings i likhet med Århus modellen antas i Finland. Modellen ska innehålla följande element; stömlinjer för närstående till personer som håller på att radikaliseras, verkstäder, mentorskap, dialog med det muslimska samfundet och föräldranätverk i samarbete med myndigheter och polis.
- Att myndighetspersonal, lärare, fritidsgårds- och socialarbetare ska utbildas för att kunna känna igen symptom på radikalisering.

16. Humanitära visum - en lösning som räddar liv och sätter käppar i hjulen för människosmugglare

Den dramatiska ökningen i antalet flyktingar och migranter som söker gränsöverskridande skydd har under de senaste åren överrumplat omvärlden – en utveckling som också påverkat Europa och Norden. Även om endast en fraktion av världens flyktingar försöker nå Europa, har vägen hit blivit en av de dödligaste rutterna. Den Europeiska unionen har på många sätt stått lamslagen i sina försök att hantera denna fortgående humanitära katastrof, som samtidigt utgör den största flyktingkrisen som skådats sedan Andra världskriget.

I nuläget kan asylansökningar endast lämnas in på mottagarlandets territorium, vilket tvingar asylsökande riskera sina liv i händerna på människosmugglare för att ta sig över gränserna. För att överhuvudtaget kunna nå EU genom reguljära medel (såsom flygplan) krävs resenärer från utanför Schengenområdet på giltiga identitetshandlingar och resedokument, såsom inresevisum, för att få sin sak prövad genom asyloffarande. Samtidigt utfärdar EU-ländernas ambassader inte visum för resor vars syfte tros vara asyl.

Om de som befinner sig i allvarlig humanitär kris hade fler möjligheter att på laglig väg nå säkerhet och få sin sak prövad, skulle dessa inte i desperation tvingas ta till illegala och ofta livsfarliga resor för att nå den trygghet de förtjänar och är berättigade till enligt internationell lag.

Genom att tillåta vårt ambassadnätverk utlåta sådana visum till personer i krisländer skulle det bli lättare att möjliggöra skydd för dem som behöver det i enlighet med internationell humanitär rätt. Trots att humanitära visum kan kräva ökade resurser på ambassaderna och inom visumadministrationen, kan de samtidigt bidra till att asylprocesserna blir snabbare, säkrare och mer rättvisa.

Humanitära visum används redan i väldigt blygsam grad i länder såsom Frankrike och Schweiz, liksom en del länder utanför EU, och har förespråkats av bland annat Sveriges Röda kors och Finlands flyktinghjälp.

I Finland är humanitära visum redan fullt möjliga enligt lag. Dock har inrikesministeriet påbörjat en revidering av den finska asyllagstiftningen, så att den i högre grad motsvarar Europeiska Unionens lagstiftning. En följd av det här kan vara att humanitära visum slopas, eftersom det inte i Europeiska unionens lagstiftning har stiftats om förutsättningar för beviljandet av humanitära visum. Humanitära visum är en lösning som Finland siftrat om på nationell nivå, trots det beviljas sådana sällan. Av andelen beviljade asyl under åren 2013 och 2014 var ungefär 1 procent på grund av humanitärt skydd.

Därför vill Internationella utskottet att Svensk Ungdom ska jobba för att:

- Finland beviljar skydd på humanitär grund för alla flyktingar som flyr från sitt hemland där säkerhetsläget är dåligt på grund av en väpnad konflikt eller en svår situation för de mänskliga rättigheterna.
- Finland gör det möjligt för asylsökande att göra sin ansökan på vilken finsk ambassad som helst.

- Finland använder humanitära visum som en lösning för att bekämpa illegal smuggling av människor.

Internationella utskottet

Förbundsstyrelsens svar

Motionären är ute i ett ytterst angeläget ärende. Europa har länge blundat för de humanitära kriser som finns utanför dess gränser. Nu är situationen annorlunda och flyktingströmmen till Europa prövar det europeiska samarbetet och gemenskapen. Svensk Ungdom stöder användningen av humanitära visum och har flera gånger tagit ställning för dem i offentligheten; i debatter och diskussioner, i resolutioner kring det på både nordiskt och europeiskt plan samt i det politiska program som förbundsstyrelsen för fram till kongressen. Humanitära visum är också en del av Svenska Folkpartiets invandringspolitiska politik och en del av Alde-gruppens politik.

Därför anser förbundsstyrelsen att en skild motion i frågan i dagsläget inte behövs eftersom frågan redan är så högt prioriterad inom Svensk Ungdoms politik. Därför föreslår förbundsstyrelsen att motionen inte ska föranleda åtgärder.

Utskottets förslag:

Att motionen inte ska föranleda åtgärder.

Kongressens beslut:

Att motionen inte ska föranleda åtgärder.

17. Mer pengar åt UNHCR

Världen möter idag den största flyktingkrisen sedan andra världskriget. Över 60 miljoner personer har tvingats fly sina hem på grund av oroligheter såsom väpnade konflikter, förföljelse och sexuellt våld. Av dessa ca 60 miljoner personer är ungefär 19,5 miljoner flyktingar, 38,2 miljoner som blivit omplacerade inom landet och 1,8 miljoner asylsökande. Av dessa 20 miljoner flyktingar är 14,4 miljoner under UNHCR:s mandat medan 5,1 miljoner under UNRWA (2014). Över hälften av alla flyktingar kommer från endast 3 länder; Syrien, Afghanistan och Somalia.

Flyktinghjälpen finansieras inte för tillfället direkt av FN, utan UNHCR gör appeller till medlemsländerna och privata aktörer för att få medel för olika typer av operationer. Medlemsländerna står för tillfället för över 83% av finansieringen, men pengarna räcker inte till; matransoner i flyktinglägren halveras, hälsovården är otillräcklig och barn blir utan skolgång. Finansieringssystemet är oflexibelt och det tar alldeles för lång tid att få tilläggsresurser vid behov.

Finland och de övriga nordiska länderna har länge varit bidragsgivare som UNHCR kunnat räkna med. Vi vill även i fortsättningen höra till denna skara och hoppas att Finland kan öka sin andel.

Svensk Ungdoms Internationella utskott anser därför att SU ska jobba för att:

- UNHCR ska finansieras direkt från FN, eftersom finansieringen då är förutsägbar och leder till att finansieringen fördelas jämnare.
- Man slutar öronmärka pengarna för specifika användningsområden och låter UNHCR bestämma var pengarna behövs mest.
- Finland ska öka sitt bistånd till UNHCR.

Internationella utskottet

Övrigt: <http://www.unhcr.org/pages/49c3646c1a.html>

Förbundsstyrelsens svar

UNHCR, FN:s flyktingorgan, gör ett viktigt jobb gällande många kriser i världen. UNHCR försöker hitta varaktiga lösningar i människors kaosartade liv. UNHCR är en politiskt obunden organisation som har fått i uppdrag av FN att ge människor på flykt internationellt skydd och i första hand se till att de inte tvingas tillbaka till det land som de har flytt ifrån.

UNHCR finansieras av medlemsländer och privata aktörer, vilket innebär att UNHCR ofta får stöd för de aktuella kriser som syns i massmedia. De kriser som inte media rapporterar om tenderar att hamna i skymundan. Dessutom är det bidragsgivarna själva som långt styr vart medlen ska gå. Det är viktigt att UNHCR får en fortsatt finansiering men även att organet får mandat att förmedla pengarna dit de behövs. Det är därför bättre om medlemsländerna slutar att öronmärka pengarna och istället ger UNHCR möjlighet att verka så självständigt som möjligt.

År 2015 var Finlands bidrag enligt egen utsago ”rekordartat stort”, eftersom en allt större mängd människor lever på flykt. Men UNHCR har även från Finlands sida varit underfinansierat under en längre tid. UNHCR själva är oroade över de ökade skillnaderna mellan de stora humanitära behoven och den internationella hjälp som faktiskt existerar. År 2015 finansierades krisen i Syrien till ca 50 procent av behovskostnaderna och mestadels utav medlen kom först i slutet av året. Att finansieringen inte räcker till för de humanitära behoven och att den dessutom är osäker gör att UNHCR har svårt att genomföra sitt arbete. Därför är det viktigt att Finland även i fortsättningen bidrar till finansieringen av flyktingarbetet som UNHCR gör.

Därför föreslår förbundsstyrelsens att Svensk Ungdom ska arbeta för:

- ATT UNHCR finansieras direkt från FN, eftersom finansieringen då är förutsägbar och leder till att finansieringen fördelas jämnare.

- ATT resurser inte öronmärks för specifika användningsområden och att UNHCR får fördela pengarna enligt var de behövs mest.
- ATT Finland ökar sitt bistånd till UNHCR

Utskottets förslag:

- Att UNHCR finansieras direkt från FN, eftersom finansieringen då är förutsägbar och leder till att finansieringen fördelas jämnare.
- Att resurser inte öronmärks för specifika användningsområden och att UNHCR får fördela pengarna enligt var de behövs mest.
- Att Finland ökar sitt bistånd till UNHCR

Kongressens beslut:

- Att UNHCR finansieras direkt från FN, eftersom finansieringen då är förutsägbar och leder till att finansieringen fördelas jämnare.
- Att resurser inte öronmärks för specifika användningsområden och att UNHCR får fördela pengarna enligt var de behövs mest.
- Att Finland ökar sitt bistånd till UNHCR

18. Förenhetliga yrkeslegitimeringssystemet inom hälso- och sjukvården i Norden

Idag behöver yrkesutövare i hälso- och sjukvården en yrkeslegitimation specifikt för det land där personen vill utöva sitt yrke. I fall en sådan person vill utöva sitt yrke i ett annat nordiskt land behöver personen ansöka om en ny legitimation specifikt för landet i fråga. Enligt den finska lagen gäller det de som genomgått en utbildning som leder till provisors-, psykolog-, talterapeut-, näringsterapeut-, farmaceut-, sjukskötare-, barnmorske-, hälsovårdare-, fysioterapeut-, laboratorieskötare-, röntgenskötare-, munhygienist-, ergoterapeut-, optiker- eller tandteknikeryrket. Inom de nordiska länderna skiljer sig vilka yrken som kräver yrkeslegitimering inom hälso- och sjukvården.

Det gällande systemet ökar byråkratin och utgör hinder för en smidigare gemensam nordisk arbetsmarknad inom dessa yrken. Till exempel i Sverige kan det ta upp till tre månader att som EU-medborgare eller norsk eller isländsk medborgare få en yrkeslegitimation. Dessutom medför ansökningen av legitimering kostnader. I samband med att de nordiska länderna arbetar för en gemensam arbetsmarknad kunde de nordiska länderna arbeta för ett gemensamt yrkeslegitimeringssystem. En gemensam nordisk yrkeslegitimering inom hälso- och sjukvården minskar

byråkratin och möjliggör flexiblare övergång för dessa yrkesutövare mellan de nordiska länderna och således förstärker den nordiska gemensamma arbetsmarknaden.

Svensk Ungdom i Åboland vill därför att SU bör arbeta för:

- att de nordiska länderna har en gemensam yrkeslegitimering inom hälso- och sjukvården
- att förenhetliga vilka yrkesgrupper inom hälso- och sjukvården som kräver yrkeslegitimering i de nordiska länderna

Svensk Ungdom i Åboland

Förbundsstyrelsens svar

Idag arbetar många nordiska sjuksköterskor i ett annat land än deras utbildningsland. Det finns även många som pendlar till ett annat nordiskt land för arbetets skull. I Sverige räknar man med att ca en tredjedel av alla utexaminerade per år åker till Norge för att jobba. Lagreglering av yrken lyfts ofta fram som hinder för rörligheten. År 1972 kom de nordiska länderna överens om gemensamma riktlinjer för en gemensam nordisk social- och hälsovård. Enligt överenskommelserna så ska hälsovårdspersonal och veterinärer som har en godkänd utbildning i ett nordiskt land kunna behålla sin kompetens i de övriga nordiska länderna, utan att behöva ansöka om legitimering.

Enligt ett EU direktiv från 2005 (2005/36/EC – eller 2006/100/EG eftersom det ändrades genom rådets direktiv med anledning av Bulgariens och Rumäniens anslutning) gällande erkännande av yrkeskvalifikationer, är inte de nordiska riktlinjerna längre aktuella, eftersom EU direktivet anses överlappa den nordiska överenskommelsen. Målet med EU direktivet är att avskaffa fri rörlighet för personer och tjänster mellan medlemsstaterna. För att underlätta för fri rörlighet bör särskilda regler föreskrivas för att utvidga yrkesverksamhet under hemlandets yrkestitel. I praktiken innebär detta att om du får dina yrkeskvalifikationer erkända, så kan du utöva ett reglerat yrke i ett annat EU-land.

Nordiska ministerrådet ansåg år 2014 att onödiga gränshinder mellan de nordiska länderna är nödvändiga att råda bot på, speciellt inom hälso- och socialområdet. De nordiska socialministrarna diskuterade då en omförhandling av Arjeplogavtalet, som behandlar erkännande av vissa yrkesgrupper inom hälsosektorn och veterinäryrket. Läkarförbunden i Sverige, Finland och Norge har motsatt sig att Arjeplogavtalet ska upphävas för läkare, med hänvisning till att överenskommelsen inkluderar flera läkarspecialister än EU:s yrkeskvalifikationsdirektiv. När Arjeplogavtalet upphävts så kommer många nordiska specialiteter att riskera att ramla mellan stolarna.

Den 1.1.2016 upphävdes lagen om erkännande av yrkeskvalifikationer (genom 4.12.2015/1384) och ersattes enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/36/EG om erkännande av yrkeskvalifikationer.

Förbundsstyrelsen föreslår:

- att de nordiska länderna jobbar för att EU-regleringen (2005/36/EC) når upp till det så kallade Arjeplogavtalet
- att förenhetliga vilka yrkesgrupper inom hälso- och sjukvården som kräver yrkeslegitimering i de nordiska länderna

Utskottets förslag:

- att de nordiska länderna jobbar för att EU-regleringen (2005/36/EC) når upp till det så kallade Arjeplogavtalet
- att förenhetliga vilka yrkesgrupper inom hälso- och sjukvården som kräver yrkeslegitimering i de nordiska länderna

Kongressens beslut:

- att de nordiska länderna jobbar för att EU-regleringen (2005/36/EC) når upp till det så kallade Arjeplogavtalet
- att förenhetliga vilka yrkesgrupper inom hälso- och sjukvården som kräver yrkeslegitimering i de nordiska länderna

19. GMT +1

Vi vill att Finland skulle växla över till samma tidszon som övriga Norden, alltså GMT+1. Detta skulle främja Finlands roll i det nordiska samarbetet. Denna en timmes förskjutning skulle innebära att den finska affärsvärlden skulle harmoniseras med övriga Norden, och att bland annat börsernas öppethållningstider skulle infalla samtidigt.

Finland är ett extrem fall då det kommer till ljusstimmarna på sommaren och vintern. Finland drar själv ingen nytta av bytet till sommartid som andra länder närmare ekvatorn gör, men följer det p.g.a. ett EU direktiv. Oberoende ifall Finland skulle flytta sig en timme bakåt eller en timme framåt skulle det inte göra en stor skillnad angående mängden ljusstimmar då den finska sommaren är ovanligt ljus och den finska vintern är ovanligt mörkt.

I och med EU-medlemskapet är Finland en del av västvärlden, och därför är det motiverat att vi närmar oss den centraleuropeiska tidszonen. Detta skulle främja handeln och turismen mellan Finland och övriga Europa.

Svensk Ungdom i Helsingfors anser därför att SU bör arbeta för att:

- Att Finland har samma tidszon som de övriga nordiska länderna.

Svensk Ungdom i Helsingfors

Förbundsstyrelsens svar

Motionären har förslagit att Finland skulle gå med i samma tidszon med övriga Norden det vill säga UTC + 1. Förbundsstyrelsen vill föra fram att tidszonerna är skapade genom en vetenskaplig uppdelning och tanke där man från tidszonen UTC 0 räknar en timme plus respektive minus för varje 15 längitudgrad.

Ett byte av tidszon skulle vara en omfattande process och kräver därför vägande argument. Dessvärre ser styrelsen inte att argumenten om nordiskt samarbete och internationell handel är tillräckliga. Internationell handel bedrivs runt omkring i världen och är anpassad till olika tidszoner.

Finlands geografiska läge är dessutom närmare östeuropeiska tid enligt längdgraderna och logiskt skulle i så fall vara att vi skulle byta till samma tid som St.Petersburg. Förbundsstyrelsen vill också lyfta upp att byte av tidszon skulle resultera i stora kostnader eftersom samhället är planerat enligt den tidszon vi befinner oss i nu. En ändring av tidszon skulle även resultera i att t.ex. all flygtrafik borde planeras om. Därför anser förbundsstyrelsen att tidszoner är mycket mera än bara ett politiskt beslut och att andra faktorer som t.ex. kostnader också måste tas i beaktande.

Med denna motivering föreslår förbundsstyrelsen att motionen inte ska föranleda åtgärder.

Utskottets förslag:

Att motionen inte ska föranleda åtgärder.

Kongressens beslut:

Att motionen inte ska föranleda åtgärder.

20. Ge möjligheten att rösta på parti

Idag baserar sig Finlands valsystem på personval, till skillnad från Sveriges valsystem med listor. Det finländska valsystemet ger kandidaterna en rättvis chans att samla röster utan att ha en förutbestämd placering på ett partis lista, något som främjar demokratin. Däremot finns alltid risken att systemet även gynnar så kallade kändiskandidater, då stor fokus ligger på personen. Dessutom finns risken att de väljare som visserligen stöder ett visst parti, men inte hittar en egen kandidat, struntar i att gå och rösta.

Ett sätt att öka demokratin kunde därför vara ett ”omvänt svenskt system” så att personval är normen, men det går att ”kryssa” för ett parti. Det skulle inte krävas mycket mera än att man i valbåsen förutom siffror för alla kandidater, även skulle ha en lista med alternativa siffror för partierna. Då kunde de väljare som inte vill rösta på person, men stöda sitt parti, rösta direkt på partiet. Vårt D'Hondtska

valsysteem med röstetal och jämförelsetal skulle göra att de röster som lagts direkt på partiet inte skulle vara bortkastade, utan per automatik ingå i partiets totala pott och gynna alla dess kandidater.

Därför föreslår SU i Österbotten att Svensk Ungdom jobbar för:

- Att det i framtiden ska vara möjligt att rösta direkt på ett parti, som alternativ till en enskild kandidat, i allmänna val

Svensk Ungdom i Österbotten

Förbundsstyrelsens svar

Motionären lyfter fram ett viktigt demokratiskt ämne. Frågan om att göra våra val mera intressanta för gemene man är en knäckfråga för vår demokrati. Valdeltagande i allmänna val har sjunkit i jämn och oroväckande takt. I riksdagsvalet 1972 röstade 81,4 procent av de röstberättigade finländarna, år 1987 var valdeltagandet nere i 72,1 procent och 66,9 procent år 2015. Det var alltså närmare en tredjedel av alla röstberättigade finländare som lät bli att rösta i det senaste riksdagsvalet, vilket är oroväckande för hela den representativa demokratins legitimitet.

Det sjunkande valdeltagandet kan förklaras med många orsaker, såsom ändrade värderingar, politisk passivitet, problem i valsystemet osv. Sanningen består säkert av en summa av alla dessa tänkbara förklaringar. Dels vägs det sjunkande valdeltagandet upp även av andra positiva faktorer, där t.ex. de unga i en mera postmodern anda väljer att påverka samhället på andra sätt, såsom via bojkotter, medborgarrörelser och namninsamlingar. Trots detta är det sjunkande valdeltagandet ett stort demokratiskt problem och alla lösningsförslag är välkomna.

Förbundsstyrelsen anser att det är viktigt att ändringar i valsysteem görs möjligast sällan (så att medborgares samhällsfostran inte föråldras alltför ofta), och om det görs ska ändringen vara så intakt och genomgående att valsystemet inte behöver ändras på en lång tid igen. En ändring som den föreslagna skulle alltså gärna få vara del av en större diskussion och eventuell reform i valsystemet, som t.ex. listval.

Därutöver är förbundsstyrelsen orolig över att den föreslagna ändringen skulle kunna skapa konfundering kring valsystemet. Ifall en väljare kan välja att rösta på enbart en lista kan det ge en signal om att väljare faktiskt kan välja mellan att rösta på en lista och en kandidat trots att det i praktiken inte är så.

Därför föreslår förbundsstyrelsen att motionen inte föranleder åtgärder.

Utskottets förslag:

Att motionen inte ska föranleda åtgärder.

Kongressens beslut:

Att motionen inte ska föranleda åtgärder.

21. Erkänn flerspråkighet i befolkningsdatasystemet!

För närvarande går det att registrera endast ett språk som sitt modersmål i befolkningsdatasystemet. Många människor är ändå de facto två- eller t.o.m. flerspråkiga, vilket är vanligt i familjer där exempelvis föräldrarna har olika modersmål och kommunicerar på sitt egna språk med barnen. I dylika familjer tvingas föräldrarna välja någotdera av språken som sedan registreras i befolkningsdatasystemet som barnets modersmål, vilket förvränger statistiken gällande antalet människor som har det bortvalda språket som ett modersmål. Detta kan försvåra ordnandet av offentlig service på vissa språk som s.a.s. osynliggörs.

Möjligheten att registrera endast ett språk som sitt modersmål kan i vissa fall skapa problem för minoriteter, som exempelvis samerna och romerna, att få dagvård på sitt minoritetsspråk. Kommunen kan hänvisa till att minoritetsspråket inte är angett som barnets modersmål i befolkningsdatasystemet, och därmed är kommunen inte förpliktigad att ordna dagvård på barnets andra modersmål. Detta bidrar till att minoritetsspråken talas i en allt mindre grad och kan därmed så småningom dö ut. Språk är en rikedom och därför borde samhället stöda all användning av minoritetsspråk.

Svensk Ungdom i Åboland anser därför att SU ska:

- Jobba för att flerspråkighet ska erkännas i befolkningsregistret

Svensk Ungdom i Åboland

Förbundsstyrelsens svar

Flerspråkighet är alltid en rikedom. I Svensk Ungdom har vi alltid varit förespråkare för flerspråkighet. Förbundsstyrelsen ser den positiva tanken bakom motionen, men ser också flera negativa risker och situationer som motionen kan leda till. Ifall man skulle kunna registrera sig som flerspråkig skulle det kunna leda till problem i planeringen av kommunala och statliga tjänster.

Minimigränsen för att en kommun ska bli tvåspråkig är att minst 8 procent av invånarna eller sammanlagt 3 000 invånare har minoritetsspråket som sitt modersmål. I befolkningsstatistiken räknas det språk som har angivits då ett barns namn har meddelats till befolkningsregistret som modersmål. Det är möjligt att ändra sitt modersmål genom en skriftlig anmälan till magistraten. Kommuner och staten baserar sina kalkyler på den statistik som befolkningsregistren ger då de t.ex. planerar antalet platser i skolor och dagvård och annan service.

Förbundsstyrelsen förstår motionärens hänvisning till att det är en viktig identitetsfråga för en enskild person, men anser att resultatet skulle vara att service inte nödvändigtvis skulle ges på det andra språket. Det andra språkets ställning i kommunen skulle försämrats ifall det är oklart vilket som är personens

modersmål eller om någon har flera modersmål. Risken finns att kommunen skulle få rätt att välja mellan modersmålen för en enskild person ifall flera modersmål har registrerats.

I en stad som Helsingfors där över hälften av finlandssvenskarna är tvåspråkiga skulle det uppstå problem då staden uppskattar och planerar behoven av t.ex. dagvårdsplatser. Man kan visserligen informera magistraten om att ens modersmål är annat än svenska eller finska, men basservice ska garanteras i första hand på bägge nationalspråken i Finland. Ursprungsbefolkningens språkliga rättigheter är garanterad genom skilda lagar.

Därför föreslår förbundsstyrelsen att motionen inte ska föranleda åtgärder.

Utskottets förslag:

Att motionen inte ska föranleda åtgärder.

Kongressens beslut:

Att motionen inte ska föranleda åtgärder.

22. Mamma, mamma, barn – godkänn moderskapslagen!

Enligt faderskapslagens 3 kap § 16 (trädde i kraft 1.1.2016) har en man möjlighet att erkänna sitt faderskap före barnets födelse. Detta efter att innebörden och rättsverkningarna klargjorts för parterna. Anmälan inlämnas personligen och i den blivande moderns sällskap till en hälsovårdare eller barnmorska på rådgivningen. Erkännandet nekas om modern motsätter sig det, parternas identitet inte utretts på ett tillförlitligt sätt, det finns skäl att misstänka att mannen inte är barnets far eller erkännandets innebörd kan tänkas vara oförståelig för någon av parterna på grund av språksvårigheter eller bristande mentalt tillstånd.

För sambor av olika kön underlättar Faderskapslagen processen vad gäller att få barn något oerhört. Lagstiftningen är synnerligen ojämlig med tanke på att det inte finns en motsvarande moderskapslag. Två kvinnor som ska bli föräldrar till samma barn, är tvungna att efter barnets födselse genomgå en dyr och utdragen process för intern adoption. Skulle den gravida kvinnan dö under eller strax efter förlossningen står det nyfödda barnet utan föräldrar.

En lag för att ge kvinnor som genomgått assisterad befruktning rätt att erkänna moderskap på rådgivningen bereddes på Justitieministeriet för över ett år sedan, men gick aldrig till riksdagen. Förslaget är idag ett medborgarinitiativ. För barnets rättigheter och för en jämlik lagstiftning bör moderskapslagen godkännas.

Svensk Ungdom i Österbotten anser därför att SU bör arbeta för:

- Att kvinnor som genomgått assisterad befruktning ska ha möjlighet att erkänna moderskap på rådgivningen
- Att moderskapslagen i enlighet med Justitieministeriets utkast till regeringsproposition (2.2.2015) godkänns i riksdagen

Svensk Ungdom i Österbotten

Förbundsstyrelsens svar

Motionären lyfter upp en viktig fråga. Det har hittills inte existerat någon smidig lösning när den ena föräldern i ett homosexuellt förhållande, som inte är den biologiska föräldern, juridiskt sett velat bli förälder. Den nya faderskapslagen stärkte inte enbart heterosexuella samboförhållanden, utan gjorde det även möjligt för pappor i ett samkönat förhållande att smidigare kunna registrera sig som förälder. Tidigare har det enbart varit gifta faders faderskap som automatiskt har blivit fastställt, utan någon typ av registreringsprocess.

Eftersom mammor inte har samma möjlighet att fastställa sitt mödraskap innan ett barn har blivit fött sätts kvinnor som lever tillsammans med en annan kvinna i en sämre utgångsposition. Om den biologiska modern dör under födseln har inte barnet automatiskt rätt till den andra modern, eftersom barnets vårdnadshavare fastställs först efter barnets födelse. Den interna adoptionsprocessen tar flera månader och kan i extrema fall ta över ett år. För barnets och föräldrarnas bästa bör därför föräldrar, oberoende av kön, kunna erkänna sitt föräldraskap redan innan barnet har fötts.

Förbundsstyrelsen föreslår därför att Svensk Ungdom bör arbeta för:

- Att kvinnor som genomgått assisterad befruktning ska ha möjlighet att erkänna sitt moderskap på rådgivningen
- Att moderskapslagen i enlighet med Justitieministeriets utkast till regeringsproposition (2.2.2015) godkänns i riksdagen

Utskottets förslag:

- Att kvinnor som genomgått assisterad befruktning ska ha möjlighet att erkänna sitt moderskap på rådgivningen
- Att moderskapslagen i enlighet med Justitieministeriets utkast till regeringsproposition (2.2.2015) godkänns i riksdagen

Kongressens beslut:

- Att kvinnor som genomgått assisterad befruktning ska ha möjlighet att erkänna sitt moderskap på rådgivningen

- Att moderskapslagen i enlighet med Justitieministeriets utkast till regeringsproposition (2.2.2015) godkänns i riksdagen

I STAN OCH PÅ LANDET

23. Sänk promillegränsen för roderfylleri

Den finska lagstiftningen gällande roderfylleri ligger efter de övriga nordiska ländernas. I Finland är promillegränsen för roderfylleri 1,0, medan gränsen är 0,5 i Danmark och 0,2 i Sverige. Den förhållandevis höga promillegränsen för roderfylleri kan anses stöda tanken om att alkohol och sjöfart kan kombineras, vilket inte är ändamålsenligt. Undersökningar visar att människans reaktionsförmåga försämras betydligt redan då alkoholhalten i blodet når 0,5‰, där gränsen för rattfylleri ligger. Denna gräns borde därför gälla både på land och till sjöss.

Svensk Ungdom i Helsingfors anser därför att SU bör arbeta för:

- Att promillegränsen för roderfylleri ska sänkas till 0,5

Svensk Ungdom i Helsingfors

Förbundsstyrelsens svar

Motionären har goda tankar bakom sin motion. Olyckor på sjön har ofta dödlig utgång och många gånger är alkohol inblandad. Förbundsstyrelsen ser inte dagens promillegräns på 1.0 promille som det huvudsakliga problemet, utan ser istället bristen på sjövätt och viljan att uppnå kraftig berusning som ett större problem. Att navigera en båt är inte samma sak som att köra en bil. Då du navigerar en båt har du oftast mycket mera tid att reagera och planera din körning än då du kör bil.

Motionären lyfter också upp de andra nordiska länderna och deras promillegränser som ett argument för en sänkning, men inte med någon motivering varför. Sänker man promillegränsen på sjön finns det en risk att samspelet mellan båtförare och sjöbevakningen, som redan nu inte alltid är det bästa, ytterligare försämras. Vi vill inte riskera att sjöbevakningens och båtförarnas tillförlit och samarbete äventyras.

Sjöbevakningen skulle även få svårare att kunna bedöma i vilket skick chaufförerna är redan innan de blåstestat dem. Detta skulle betyda att väldigt många fler tester måste göras, som i sin tur garanterat skulle försämra samspelet parterna emellan. Vi vill se en skärgård där båtfolket ser sjöbevakningen som säkerhet, hjälp och trygghet, inte som poliser som jagar de som druckit tre starköl i grannens bastu. Förbundsstyrelsen anser inte att vi ska föra kampanj för en sänkning av promillegränsen.

Däremot anser vi att lokalavdelningar och kretser gärna kunde föra kampanj mot att man kör båt berusad.

Förbundsstyrelsen föreslår med denna motivering att motionen inte föranleder några åtgärder.

Utskottets förslag:

Att motionen inte ska föranleda åtgärder.

Kongressens beslut:

Att motionen inte ska föranleda åtgärder.

24. Hastighetsbegränsningar ska bestämmas regionalt

Fram till oljekrisen 1973 fanns det inga hastighetsbegränsningar utanför tätorter i Finland, och antalet döda i trafiken låg kring 1200 människor per år. Sedan dess har ett allmänt hastighetstak på 80 km/h varit gällande, vilket har bidragit till att tusentals människoliv sparats under de gångna årtiondena.

Att införa hastighetsbegränsningar har absolut varit en tydlig nödvändighet, dock finns det ohållbara missförhållanden angående vinterhastighetsbegränsningar som används från oktober-november till mars-april. I dagsläget införs sänkta hastighetsbegränsningar samtidigt i hela landet, såväl i Hangö som i Utsjoki. Det är Trafikverket i Helsingfors som beslutar om en viss kilometerandel med sänkt hastighet inom varje NTM-centrals område och de lokala myndigheterna måste iaktta de här ovillkorliga bestämmelserna.

Undantag kan dock göras och sommarhastigheten behållas, men endast om det finns räck mellan körfälten eller trafikmängden är tillräckligt liten. T.ex. vägbelysning räcker inte till sådana här undantag. Trafikverket motiverar sin linje med att minska olycksrisken som annars skulle fördubblas under den mörka tiden, men motiveringen är bristfällig eftersom kvällarna är mörka redan i september då sommarhastigheterna fortfarande är i kraft. Enligt Trafikverket sparar begränsningarna åtta människoliv varje år.

Det är dock uppenbart att vintern anländer senare och senare varje år och tydliga skillnader mellan årstiderna finns inte längre. Dessutom varierar väderförhållandena kraftigt mellan olika delar av landet. I Hangö har det knappast varit ens minusgrader när det redan snöar i Utsjoki. Det är obegripligt att det plötsligt blir farligt att köra 100 km/h i november trots det utmärkta väglaget jämfört med en regnig sommar, medan på många smala och usla vägar är hastighetsbegränsningen 80 km/h året runt. Detta leder till frustration och farliga omkörningar, vilket knappast förbättrar trafiksäkerheten. Vidare är säkerheten i nutida bilar flera gånger bättre än för fyra årtionden sedan.

Därför vill Svensk Ungdom i Österbotten att SU jobbar för:

- Att behovet för sänkta hastigheter avgörs regionalt av NTM-centralerna i samarbete med lokal trafikpolis

- Att vägnätet på längre sikt utrustas med digitala hastighetsskyltar vars information direkt baseras på rådande vägslag

Svensk Ungdom i Österbotten

Förbundsstyrelsens svar

Motionären är ute i ett aktuellt ämne. Förbundsstyrelsen ser dock gärna att denna förändring sker i samråd med nuvarande lagstiftning samt i samverkan med Trafikverket.

Svensk Ungdom har även tidigare jobbat för digitala hastighetsskyltar och trots det dåliga ekonomiska läget är det motiverat att man i samband med förnyandet av vägnätet, speciellt i större projekt, bygger ut nätet av digitala hastighetsskyltar.

Förbundsstyrelsen föreslår därmed att Svensk Ungdom jobbar för:

- Att behovet för sänkta hastigheter avgörs regionalt av NTM-centralerna i samverkan med Trafikverket och lokal trafikpolis samt i samråd med nuvarande lagstiftning
- Att vägnätet på längre sikt utrustas med digitala hastighetsskyltar vars information direkt baseras på rådande vägslag

Utskottets förslag:

- Att behovet för sänkta hastigheter avgörs regionalt av NTM-centralerna i samverkan med Trafikverket och lokal trafikpolis samt i samråd med nuvarande lagstiftning
- Att vägnätet på längre sikt utrustas med digitala hastighetsskyltar vars information direkt baseras på rådande vägslag

Kongressens beslut:

- Att behovet för sänkta hastigheter avgörs regionalt av NTM-centralerna i samverkan med Trafikverket och lokal trafikpolis samt i samråd med nuvarande lagstiftning
- Att vägnätet på längre sikt utrustas med digitala hastighetsskyltar vars information direkt baseras på rådande vägslag

25. Förnya körkortssystemet för att reducera priserna – körkortet en klassfråga

I Finland har vi ett allmänt problem med att genom regleringar lyckas skapa oerhört höga priser. Då det gäller bilkörkort, som är nödvändigt för de flesta arbetssökande, arbetande eller studerande i vårt land, har priserna skenat iväg helt och hållet.

Exempelvis får man vid en bilskola i Vasa betala 1739€ för körkortsutbildningen, till vilken det fattas halkbana 42€, mörkerkörning 110€, teoriprovet 31€, körprovet 110€ och polistillståndet 40€. Totala summan för körkort är då 2072€, och det körkortet är bara tillfälligt. För sedan krävs ännu, en månad efter först skedet, ett övningsskede på 215€ och efter ytterligare ett år det fördjupade skedet för en summa på 435€. Totalt blir körkortet att kosta 2722€.

Körkortet är i första hand aktuellt för 18-åringar, för vilka en summa som närmar sig 3000€ är övermäktig. Ändå är det vad som krävs för att man ska kunna leva ett normalt liv: ta sig på egen hand från punkt a till b och för att utbilda sig eller skapa en inkomst. Det är oacceptabelt att körkortet på detta vis blir en klassfråga som ytterligare vidgar inkomsklyftorna. Vi vill inte att flerbarnsföräldrar ska, hela barnens uppväxt, vara tvungna att spara inkom till körkortet.

I Sverige används en skolningsmetod där man redan som 16-åring får börja övningsköra med en person som haft körkort i minst 5 år och som avlagt en kort kurs i att lära ut att köra bil. Detta är utan tvång på broms och koplingsinsatts och sänker körkortspriset till ca 4000 SEK (just över 400 euro).

Därför vill Svensk Ungdom i Österbotten att SU jobbar för en sänkning av priserna på (B) körkortet genom:

- Att stryka övningsskedet
- Att införa den svenska modellen då det gäller övningskörning med person som gått kort kurs

Svensk Ungdom i Österbotten

Förbundsstyrelsens svar

Motionärerna lyfter upp en viktig fråga. Finland är ett glesbeboet land med långa avstånd och i många regioner är körkort en förutsättning för att kunna vara delaktig i samhället. Därför får körkortet inte bli en klassfråga, utan det ska vara något som är tillgängligt för alla oberoende av inkomstnivå.

Enligt Automobilförbundets uppskattningar kostar det i medeltal 2 500 euro att ta körkort i bilskola i Finland. Jämfört med många andra europeiska länder så är det svårt att ta körkort i Finland. I Spanien finns till exempel inga obligatoriska teori- och körlektioner. Den som tar körkort anmäler sig till lektionerna efter behov. I Sverige, som motionärerna nämner, tar 90 procent körkort med hjälp av körundervisningstillstånd. Trots det hör Sverige till ett av toppländerna då det gäller trafiksäkerhet.

Under de senaste åren har flera ändringar gjorts i körkortslagen. År 2012 godkändes en förändring i körkortslagen som krävde ett nytt sorts körundervisningstillstånd av personer som lär till exempel närstående att köra. För att få tillståndet krävdes det att såväl eleven som utbildaren ska delta i en kurs före tillståndet ges samt att undervisningen ska utvärderas av bilskolan.

Förändringen ledde till att bilskolorna såg ett sätt kontrollera den egna marknaden och lade höga priser på kursen som krävdes för tillstånd. Förändringen ledde till att priset för att ta körkort med

körundervisningstillstånd fördubblades. Dåvarande trafikminister Merja Kyllönen (V) ändrade därför lagen till dess tidigare form, mindre än ett år efter att den hade trätt i kraft.

Sedan 1.1.2014 får körundervisning enligt lagen inledas utan undervisning i bilskola, utan krav på besök på bilskola för utvärdering av framstegen i undervisningen av lärare och elev och innehavaren av ett undervisningstillstånd för körkort för kategori B får ge all den utbildning som krävs för deltagande i förarexamen.

Kraven för utbildningstillstånd i dagsläget är att:

- läraren har fyllt 25 år,
- läraren har haft ett körkort för kategori B minst tre år,
- läraren har avlagt teoriprov för lärare med undervisningstillstånd för kategori B eller har trafiklärartillstånd, kostnad ca 30 euro.
- läraren i övrigt är lämpad för ett undervisningsuppdrag, bland annat påverkar tidigare trafikförseelser huruvida man kan få ett undervisningstillstånd
- det fordon som används i undervisningen under den grundläggande utbildningen har behövliga manöverorgan för läraren och att det har godkänts som övningsfordon vid ändringsbesiktning.

För den avslutande och fördjupande fasen av förarutbildningen, också av många kallat andra skedet eller övningskedet, krävs en trafiklärarexamen. Detta innebär att det i praktiken endast kan genomföras av bilskolor. Andra skedet har på många sätt endast blivit ett sätt för bilskolor att dra in pengar.

För att få undervisningstillstånd i Sverige, eller bli handledare som det kallas där, måste personen i fråga vara minst 24 år gammal och gå en handledarutbildning. Handledarutbildningen tar ca 3 timmar. Avgiften för utbildningen bestäms av den som håller i introduktionsutbildningen och kostar runt 300 SEK. Efter genomgången introduktionskurs utfärdas ett intyg som sänds till Transportstyrelsen för godkännande och utfärdande av handledarbevis.

Trots att förbundsstyrelsen håller med motionärerna om målet att sänka kostnaderna för körkort så ser styrelsen kanske inte att det är ändamålsenligt att anamma den svenska modellen i sin helhet. Den svenska modellens uppbyggnad med en kurs är mycket lik den lagförändring som togs tillbaka av minister Kyllönen. Förbundsstyrelsen ser inte att det är ändamålsenligt att återigen ta tillbaka ett system som redan en gång visat sig leda till högre körkortspriser.

Därför föreslår förbundsstyrelsen att utbildningstillståndet skulle fås genom det teoriprov som görs idag utan krav på broms och kopplingsinsats och att övningskörning skulle få påbörjas vid 16 år. På så sätt skulle de delar som gör det svenska systemet billigare tas in utan omfattande förändringar i det finska systemet.

Förbundsstyrelsen föreslår därför att Svensk Ungdom ska jobba för:

- Att kraven på broms för fordon som används för övningskörning för körkort i kategori B slopas.
- Att övningskörning för körkort i kategori B får påbörjas vid 16 års ålder
- Att den avslutande fasen av förarundervisningen för körkort i kategorin B slopas och att den fördjupande fasen reformeras så att priserna sjunker.

Utskottets förslag:

- Att övningskörning i kategori B får påbörjas vid 16 års ålder
- Att den avslutande fasen av förarundervisningen för körkort i kategorin B slopas och att den fördjupande fasen reformeras så att priserna sjunker.

Kongressens beslut:

- Att övningskörning i kategori B får påbörjas vid 16 års ålder
- Att den avslutande fasen av förarundervisningen för körkort i kategorin B slopas och att den fördjupande fasen reformeras så att priserna sjunker.

26. Sprutorna bort från gatorna

Den finska drogpolicen har sakta övergått från att betona straff till att hjälpa de som hjälp behöver. Drogmisbruk är inte ett livsval, utan ett sjuktillstånd.

Utöver substitutionsbehandling, som man har ordnat i Finland redan i 20 år, har man hjälpt missbrukare av intravenösa droger med sprutbytesprogram och genom att ställa speciella sopkorgar för använda kanyler i parker där man vet att missbrukare trivs.

Denna utveckling från totalförbud till skademinskning är positiv, men om man verkligen vill förbättra livskvaliteten hos missbrukare av hårda droger, samt öka säkerheten i stadsmiljön, behövs ytterligare insatser.

Injektionsrum ger missbrukare en möjlighet att i en trygg och ren miljö under övervakning av utbildad sjukvårdspersonal. Genom att erbjuda missbrukare detta utrymme får vi bort bruk av hårda droger ur gatubilden samtidigt som vi minskar på sjukdomsriskerna och dödsfall som följd av överdosering.

Till personalens uppgifter hör inte att aktivt hjälpa med injiceringen utan att se till att drogbrukaren har tillgång till rena instrument, övervaka, samla information om brukarnas hälsotillstånd, erbjuda vård, och kanske viktigaste av allt – tala med kunderna.

I och med injektionsrum får missbrukare en naturlig, trygg och kontinuerlig kontakt med myndigheterna och en låg tröskel för att söka professionell hjälp. Sjukvårdspersonalen kan effektivt övervaka kundernas hälsotillstånd och också kunna följa den allmänna drogsituationen i staden.

Injektionsrum finns redan i alla fall i Australien, Danmark, Kanada, Norge och Tyskland och följderna har varit positiva. I Danmark har man dessutom börjat med ”fixelancen”, ett mobilt injektionsrum inbyggd i en Ambulans.

Svensk Ungdom i Åboland anser därför att Svensk Ungdom ska:

- arbeta för att införa injektionsrum i Finland

Svensk Ungdom i Åboland

Förbundsstyrelsens svar:

Motionären lyfter fram ett viktigt ämne. Drogmissbruk är ett av vår tids stora problem och hjälpmedel måste diskuteras öppet. Förbundsstyrelsen anser att det är viktigt att behandla drogberoende främst som en sjukdom och inte som ett brott. För att kunna erbjuda hjälp åt de som har det svårast måste drogmissbruket bort från gatorna och flyttas till kontrollerade och stödjande miljöer. Injektionsrum kan mycket väl fungera som en sådan miljö, även om det långvariga målet alltid ska vara att individen blir av med sitt beroende. För tillfället tillåter finländsk lagstiftning inte injektionsrum.

Injektionsrummen är en alltmer använd metod för att råda bot på problemen med drogmissbruk. I dagens läge finns det knappa 100 injektionsrum i världen, varav nästan hälften i Nederländerna. Många har positiva erfarenheter av rummen, då de erbjuder en ren och kontrollerad miljö för framförallt heroinmissbrukare. Tillgången till professionell hjälp och rena nålar minskar risken av överdosering och smittspridning från smutsiga nålar.

Därmed anser förbundsstyrelsen att Svensk Ungdom ska arbeta för:

- att införa injektionsrum i Finland

Utskottets förslag:

- Att införa injektionsrum i Finland

Kongressens beslut:

- Att införa injektionsrum i Finland

27. Sluta fimpa på gatan!

Cigarettfimpar är ett av de vanligaste skräpen. Gatustädning kostar. Genom att uppmuntra renlighet driver man ner offentliga utgifter. En renare gatubild gör städer och tätorter mer attraktiva att bo i. En vacker miljö tillfredsställer människors estetiska sinne. Därför föreslår vi att åtgärder vidtas för att göra det lättare att ta sitt ansvar för att gatorna hålls rena från cigarettfimpar.

Cigarettfimporna är inte enbart ett estetiskt problem. Fimporna innehåller bland annat kadmium som är en tungmetall. Tungmetaller är skadliga för människor, djur och natur. Kadmium är ett cancerframkallande ämne och det finns ett samband med förekomsten av lungcancer.

Städningen av nedskräpade gator medför en betydande kostnad för kommunerna. Tänk på det här nästa gång du slänger fimpen på gatan. Det kostar att skräpa ner!

Genom att man ser till att det finns fler skräpkorgar och askkoppar tillgängliga underlättas individens eget ansvar för sin nedskräpning.

Därför vill Svensk Ungdom i Åboland att:

- Svensk Ungdom ska starta en kampanj mot nedskräpning och specifikt mot att slänga fimpar på gatan.
- Svensk Ungdom jobbar för att samhället gör det lättare för individen att ta sitt ansvar för att bekämpa nedskräpning.

Svensk Ungdom i Åboland

Förbundsstyrelsens svar:

Motionens idé är välmenande, men att fimpa på gatan är redan nu olagligt. I Strafflagen 19.12.1889/39 2 a KAP 9§ står det:

”Ordningsbot kan också bestämmas som påföljd för ringa överträdelse av nedskräpningsförbudet enligt avfallslagen (646/2011)”.

I Avfallslagen 646/2011 72§ definieras nedskräpningsförbudet enligt följande:

”I miljön får inte avfall lämnas, maskiner, anordningar, fordon, fartyg eller andra föremål överges eller ämnen släppas ut så att följden kan bli osnygghet, förfulning av landskapet, minskad trivsel, risk för att människor eller djur skadas eller någon liknande risk eller olägenhet (nedskräpningsförbud).”

Förbundsstyrelsen håller med motionären om att man varken bör fimpa på gatan eller i naturen, men anser dock inte att det är Svensk Ungdoms roll att föra en aktiv kampanj i frågan Svensk Ungdoms roll är att ha en politisk åsikt och föra en politisk agenda. Antalet soptunnor för såväl fimpar som allmänt

skräp kunde man dock öka, men då detta blir en lokal snarare än en nationell fråga. Förbundsstyrelsen uppmanar lokalavdelningarna och kretsarna att ta tag i frågan i den stad eller kommun de verkar.

En aspekt som även bör beaktas är att tobakslagen förnyas som bäst och träder i kraft senast den 20.5.2016 i enlighet med EU:s tobaksproduktdirektiv. Den uppdaterade lagstiftningen är mera sammanhängande och själva rökningen görs ännu mera oattraktiv.

Med denna motivering föreslår förbundsstyrelsen att motionen inte ska föranleda åtgärder.

Utskottets förslag:

Att motionen inte ska föranleda åtgärder

Kongressens beslut:

Att motionen inte ska föranleda åtgärder

28. Legalisera cannabis

Kriget mot droger är förlorat. Land efter land börjar förstå att de problem som droger medför inte försvinner i och med förbud. Tvärtom flyttas fokuset i och med förbud från att hjälpa till att straffa. I Finland förs det, som tur, inte ett krig i dess verkliga betydelse. Vi behöver inte vittna dödsskjutningar genomförda av drokarteller, eller korrumperade poliser och politiker som skyddar brottslingar. Trots detta är droger, framför allt cannabis, en osynlig del av den finska vardagen. För de flesta cannabisanvändare utgör detta dock inte ett problem, så länge man håller sig osynlig.

Ca. 700 000 finländare har provat på cannabis. Av dessa använder 200 000 cannabis årligen, 60 000 månatligen och 6000-8000 dagligen (thl.fi).

Drogmissbruk går hand i hand med andra svårigheter i livet. Enligt institutet för hälsa och välfärd (THL) är de flesta missbrukarna lågutbildade män (2014). Endast 27% av dem studerade eller hade arbete, 9% var bostadslösa. 83% hade tidigare fått vård för missbruk och 77% tagit droger intravenöst. De flesta använder buprenorfin, som också används som läkemedel i substitutionsbehandlingen. Statistiken baserar sig på ca. 2000 missbrukare i vård.

Låt oss dock inte läsa oss blinda på statistik som inte är relevant då det gäller cannabisbruk. För att diskutera drogpolitik vettigt måste man skilja på användare och missbrukare, och forma en politik som hjälper de som har ett problem, samtidigt som vi inte skapar problem för de som använder med måtta. Dessutom ska vi forma en politik som baserar sig på fakta, inte på okunskap och konservativ moral.

Ingen forskning tyder på att cannabis skulle vara en problemdrog. Snittbrukaren av cannabis kan leva ett problemfritt liv, så länge man inte blir haffad av lagens långa arm. Detta är en syn som delas bland annat av centralkriminalpolisens kriminalöverkommissarie Thomas Elfgren, som anser att cannabisbruk

inte borde synas i brottsregistret. Problembruk med droger och alkohol hänger ofta ihop med andra problem i livet. En person med svårigheter i livet kan se droger och alkohol som en väg bort från utslagenhet och depression. Det finns ingen forskning som tyder på att sund användning av cannabis skulle ha märkvärdiga hälsoskadande effekter, vilket man kan se som en orsak till att cannabisbruk i Finland ständigt ökar. Det finns då heller ingen grund för att driva en politik som straffar, istället för att hjälpa de som hjälp behöver. Det är orimligt att laglydiga medborgare som har en stadig plats i samhället ska stigmatiseras och straffas för något som inte har några vetenskapligt bevisade negativa konsekvenser för varken hen själv eller samhället.

En legalisering och en reglerad försäljning av cannabis skulle kraftigt motverka den svarta drogmarknaden, införa säkrare cannabis på marknaden samt hämta in märkbara skatteintäkter till staten, skatteintäkter som kunde användas för att motarbeta utslagenhet.

Svensk Ungdom i Åboland anser därför att SU ska

- Ta ställning för en legalisering av cannabis i Finland

Svensk Ungdom i Åboland

Förbundsstyrelsens svar:

Svensk Ungdom har tagit ställning till cannabis tidigare och har då konstaterat att cannabis ska tillåtas i medicinskt syfte. Detta håller vi fast vid eftersom konsumtionen då bäst kan kontrolleras och övervakas av myndigheter. I till exempel Uruguay och i vissa delstater i USA har cannabis legaliserats under början av 2010-talet. Legaliseringen gör att man på ett annat sätt än tidigare har kunnat samla in information, statistik och göra mera forskning. Ännu har dock inte exakta och pålitliga resultat publicerats.

Då man talar om bruk av cannabis diskuteras ofta två olika saker. Dels diskuterar man huruvida produkten ska vara legaliserad och reglerad på samma sätt som t.ex. alkohol och tobak, dels huruvida man ska avkriminalisera användningen alternativt tillåta att man lagligt får inneha en liten mängd. I det stora hela förväntar man sig att det kommer att vara svårt att kontrollera och övervaka användningen av cannabis.

För dem som redan idag är drogmissbrukare skulle en legalisering av cannabis vara en ypperlig möjlighet att lagligt fortsätta missbruka. Ett stort problem med en legalisering skulle vara hälsokostnadernas ökning. Speciellt i Colorado i USA har tillgängligheten av cannabis ökat hälsoproblemen markant. Det har rapporterats om ökade fall av psykoser, ångest, cannabisförgiftningar, brännskador m.m. Rattfyllerister har också börjat använda cannabis, vilket har gjort att trafiksäkerheten ytterligare har försämrats.

Cannabis har blivit en 'medelklass' drog som ofta används tillsammans med alkohol. Enligt undersökningar används cannabis av unga och unga vuxna i Finland. Dessutom bör man komma ihåg att tröskeln för en ung minderårig att pröva på droger blir lägre om det är lagligt. Därför anser

förbundsstyrelsen att en legalisering skulle medföra ökad användning av drogen, vilket i sin tur riskerar att leda till ett ökat missbruk som sedan orsakar ökade hälsokostnader och andra risker.

Det är skäl att konstatera att en bredare legalisering av cannabis har börjat först i början av 2010-talet. Förbundsstyrelsen anser att det vore bäst att vänta på tillförlitliga undersökningar och resultat före man kan dra några slutsatser.

Med denna motivering som bakgrund föreslår förbundsstyrelsen att motionen inte ska föranleda åtgärder.

Utskottets förslag:

Att motionen inte ska föranleda åtgärder.

Kongressens beslut:

Att motionen inte ska föranleda åtgärder.

29. Sänk promillegränsen till 0,2 promille

För tillfället ska den som kör ett motordrivet fordon eller en spårvagn dömas till böter eller fängelse i högst sex månader om hen förtärt alkohol i sådan mängd att alkoholhalten under eller efter färden är minst 0,5 promille i hens blod eller minst 0,22 milligram per liter i hens utandningsluft. Svensk Ungdom i Nyland anser en sänkning från 0,5 promille till 0,2 promille vara motiverad.

I juli år 2015 presenterades en undersökning som TNP Gallup gjort för Finlands Bilskoleförbund angående promillegränsen. I undersökningen deltog 1000 finländare varav 46 procent var för en sänkning av promillegränsen. Detta indikerar på att det finns en vilja hos finländare att sänka promillegränsen. Annat som motiverar en sänkning av promillegränsen är att våra grannländer Sverige, Norge och Ryssland har en promillegräns på 0,2 promille. Ett enhetligt system underlättar och är att förespråka.

En sänkning av promillegränsen hindrar nödvändigtvis inte dem som kör med 1,5 promille, men det ger en klar signal om att alkohol och framförande av motordrivet fordon och spårvagn inte hör ihop. En sänkning skulle i de allra flesta fall inte hindra en person från att njuta av ett glas vin till maten. Däremot kunde det leda till att människor slutar "sporta" med sina intag och håller sig till en säker mängd.

Svensk Ungdom i Nyland vill därför att SU ska arbeta för:

- Att det i strafflagens 23 kap. 3 § 1 mom. ändras från minst 0,5 promille till minst 0,2 promille.

Svensk Ungdom i Nyland

Förbundsstyrelsens svar

Förbundsstyrelsen har tidigare också diskuterat promillegränser och välkomnar diskussionen igen. Svensk Ungdom anser att individens frihet kommer med ansvar. Förbundsstyrelsen vill påpeka att problemet i trafiken inte är de som kör bil med 0,2-0,5 promille alkohol i blodet utan de som blåser över 1,2 promille, precis som motionären också konstaterat.

Förbundsstyrelsen anser att signalen till de som blåser över 1,2 promille inte blir klarare även om gränsen sänks till 0,2. Förbundsstyrelsen anser att problemen med rattfyllerister inte löses med att ytterligare sänka gränsen, eftersom största delen av befolkningen är kloka användare av alkohol. Det kan även tilläggas att mängden dödsolyckor på grund av alkohol har minskat under de senaste åren, år 2014 sjönk de från 28 procent till 17 procent.

Förbundsstyrelsen delar motionärernas vilja att minska antalet dödsolyckor kopplade till alkohol men tror inte att en sänkning av promillegränsen ger önskad effekt. Istället skulle situationen kunna förbättras med en ökad användning av alkolås. I dagsläget är alkolås obligatoriskt endast i motorfordon som används för skolskjuts. Flera har argumenterat för att alkolås borde vara obligatoriska i alla fordon i Finland. Det har föreslagits att alkolås skulle finnas i alla nya motorfordon, något förbundsstyrelsen ser att SU kunde jobba för.

Med dessa motiveringar som bakgrund föreslår förbundsstyrelsen att motionen inte föranleder åtgärder.

Utskottets förslag:

Att motionen inte ska föranleda åtgärder.

Kongressens beslut:

Att motionen inte ska föranleda åtgärder.

30. Prata, inte piller!

Depressionsmedicinering har blivit allt vanligare sedan SSRI-mediciner (selective serotonin reuptake inhibitor, selektiva serotoninåterupptagningshämmare) etablerade sig på marknaden. Rätt använt lindrar de effektivt symptomen, men tyvärr har de blivit ett alternativ som används lättvindigt. Detta försummar den egentliga mentalvården, som bl.a. handlar om psykoterapi och övriga regelbundna besök i mentalvården. I praktiken betyder detta att den som söker sig till läkarmottagning får ett pillerrecept av en allmänläkare och blir sedan skickad hem, trots att psykiska problem egentligen kan handla om allt från rädsla för sociala situationer till en traumatisk händelse som lämnat sina spår i människan; problem som kräver terapeutisk behandling.

Vidare har en allmänläkare inte yrkeskompetens för att utreda varför patienten känner sig deprimerad. Otaligt många forskningar har visat att SSRI-mediciner orsakar allvarliga bieffekter, men de är ändå populära bland läkare då läkemedelsindustrin har lyckats med sin aggressiva marknadsföring. Läkemedelsindustrin baserar ju inte sin verksamhet på opartisk forskning utan på syftet att maximera sina vinster. Därför är allmänläkarnas rättighet att få skriva recept på depressionsmedicin mycket problematisk.

Svensk Ungdom i Österbotten vill därför att SU arbetar för:

- att patienten alltid får en remiss till psykiater som bedömer vårdbehovet
- att villkoret för depressionsmedicinering blir psykoterapi eller dylik effektiv mentalvård vid sidan om medicineringen

Svensk Ungdom i Österbotten

Förbundsstyrelsens svar

Förbättringar av mentalvården är ett ständigt aktuellt och viktigt ämne. Från år 2001 till 2013 har exempelvis andelen av sjukpensioneringar på grund av att mentala problem har ökat från 48 procent till 56 procent. Förbundsstyrelsen anser att en god mental- och depressionsvård är oerhört viktig och att depression inte bara ska behandlas med mediciner, utan att patienten tillsammans med läkaren ska komma fram till den helhetslösning som bäst passar patienten. Medicin kan dock ofta behövas som en del av den här helhetslösningen. Piller är till exempel bra för att skapa en stabil dygnsrytm, vilket ofta är något av det första som behöver göras när någon söker hjälp för depression.

I övrigt är depression oftast en mycket mångdimensionell problematik, varför depressionsvården borde baseras på en helhet där man tar i beaktande vad som händer när problemen och symptomen bröt ut och därifrån bör man göra upp en plan för hur man ska gå vidare. På lång sikt, från några månader och uppåt, visar undersökningar att medicin inte är effektivare än andra former av behandling som till exempel psykoterapi. Läkaren och patienten borde tillsammans bestämma vad som är bäst för patienten. Enligt THL har många hälsostationer redan idag psykiatriska sjukskötare som tillsammans med hälsocentralläkaren kartlägger dessa situationer och erbjuder hjälp. Vid hälsovårdscentralerna arbetar också psykologer och vid vissa hälsovårdscentraler även specialläkare i psykiatri. Det här innebär alltså att man redan nu försöker skapa en helhetsbild för hur en patient bäst kan behandlas.

Men psykoterapi eller annan effektiv mentalvård kan inte vara ett villkor för att få medicin. En person som inte vill ha terapi ska inte tvingas till det men alla patienter ska ges möjligheten till terapi. Därför anser förbundsstyrelsen att den andra att-satsen ska ändras så att personer med depressionsmedicinering blir erbjudna psykoterapi eller annan mentalvård, men att det inte är ett villkor för att få medicin, eftersom medicin kan behövas för att till exempel stabilisera dygnsrytmen. Om patienten själv vill det kan patienten få gå till terapeut, och borde alltid bli erbjuden det, men ska inte bli tvingad att gå om hen inte vill det.

Förbundsstyrelsen föreslår därför att Svensk Ungdom ska arbeta för:

- Att patienten alltid får en remiss till en psykiater som kan bedöma vårdbehovet
- Att personer som får depressionsmedicin även blir erbjudna psykoterapi eller dylik effektiv mentalvård

Utskottets förslag:

- Att patienten alltid får en remiss till en psykiater som kan bedöma vårdbehovet
- Att personer som får depressionsmedicin även blir erbjudna psykoterapi eller dylik effektiv mentalvård

Kongressens beslut:

- Att patienten alltid får en remiss till en psykiater som kan bedöma vårdbehovet
- Att personer som får depressionsmedicin även blir erbjudna psykoterapi eller dylik effektiv mentalvård